

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2021

Fajferová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

**Přístupy mezinárodních nestátních organizací k lidskoprávním projektům
v závislosti na hybridním režimu v zemi jejich působení**

Bakalářská práce

Autorka: Simona Fajferová
Studijní program: B6701 / Politologie
Studijní obor: Politologie
Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Herčík

Hradec Králové, 2021

Zadání bakalářské práce

Autor: Simona Fajferová

Studium: F16BP0108

Studijní program: B6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Název bakalářské práce: **Přístupy mezinárodních nestátních organizací k lidskoprávním projektům v závislosti na hybridním režimu v zemi jejich působení**

Název bakalářské práce AJ: Approaches of international non-governmental organizations to human rights projects, according to the hybrid regime in the country of their operation

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá přístupy nestátních mezinárodních humanitárních organizací působících v oblasti ochrany a zlepšování lidských práv a jejich konkrétními činnostmi v zemích, kde panuje tzv. hybridní režim. Hybridní režimy jsou kombinací prvků obou rozdílných zřízení, demokratického a autoritářského, a nelze je zařadit ani do jedné z těchto skupin. Hypotéza říká, že humanitární organizace zakládají podobný typ lidskoprávních projektů v určitém typu hybridního režimu. Práce klasifikuje hybridní režimy, k tomuto účelu bude využit především koncept neliberální demokracie, koncept elektorální demokracie a delegativní demokracie. Na základě zjištění, jaké projekty různých organizací v zemi převažují, vytvoří obecnou typologii.

Cassani, Andrea. 2012. "Hybrid what? The contemporary debate on hybrid regimes and the identity question." *Universit? Roma Tre -Facolt? di Scienze Politiche: XXVI Convegno Societ? Italiana di Scienza Politica*. Panel: Breakdown of the Authoritarian Regimes and Democracy.
Diamond, Larry. 1997. "Is the Third Wave Democratization Over?" *An Empirical Assesement*. Working Paper, University of Notre Dame. Helen Kellog Institute for International Studies.
Levitsky, Steven a Way, Lucan A. 2002. "Elections Without Democracy: The Rise of Competitive Authoritarianism" *Journal of Democracy* 13, č. 2, 51-65.
O'Donnell, Guillermo. 1994. "Delegative Democracy" *Journal of Democracy* 5, č. 1, 55-69.
Zakaria, Fareed. 1997. "The Rise of Illiberal Democracy" *Foreign Affairs*, 76, č. 6, 22-43.

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Herčík

Datum zadání závěrečné práce: 13.11.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 25. 6. 2021

Simona Fajferová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce Mgr. Tomáši Herčíkovi za jeho čas, vstřícný přístup, cenné rady a trpělivost.

Anotace

FAJFEROVÁ, SIMONA. *Přístupy mezinárodních nestátních organizací k lidskoprávním projektům v závislosti na hybridním režimu v zemi jejich působení*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2021, 65 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce pracuje s hypotézou, že mezinárodní nevládní humanitární organizace volí podobný přístup k ochraně lidských práv v určitém typu hybridního režimu, který panuje v zemi, kde působí. Teoretická část, věnující se teoriím hybridních režimů, je postavena na klasických autorech hybridních režimů. Bakalářská práce analyzuje režim v šesti zemích, které jsou podle stanovených kritérií rozděleny do třech kategorií podle typu režimu. Následně jsou popsány projekty šesti mezinárodních nevládních humanitárních organizací, které probíhají v jednotlivých zemích. Práce pomocí tabulek zkoumá, jaké typy projektů organizace volí v rámci každé kategorie hybridního režimu a předkládá obecnou typologii, která říká, jaký typ projektu pro zlepšení a ochranu lidských práv volí mezinárodní nevládní humanitární organizace v daném typu hybridního režimu.

Klíčová slova: hybridní režimy, mezinárodní humanitární organizace, nevládní organizace, lidskoprávní projekty

Annotation

FAJFEROVÁ, SIMONA. *Approaches of international non-governmental organizations to human rights projects, according to the hybrid regime in the country of their operation*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2021, 65 pp. Bachelor Thesis.

The Bachelor thesis works with a hypothesis that international nongovernmental humanitarian organizations approach similarly to protect human rights in the certain type of hybrid regime, which prevails in the country of operation. Theoretical part, dedicated to theories of hybrid regimes, is built upon classical hybrid regime authors. This Bachelor thesis analyses regimes of six countries, that under established criteria are divided into three categories, according to the type of hybrid regime. Then follows description of projects of six international nongovernmental humanitarian organization, that are in progress in individual states. This thesis, by using tables, examines which types of project examined organizations choose within each category of hybrid regime. The thesis submits general typology that says what type of project, for improving and protection of human rights international nongovernmental humanitarian organization, choose in certain type of hybrid regime.

Keywords: hybrid regimes, international humanitarian organizations, nongovernmental organizations, human rights projects

Obsah

1. Klasifikace hybridních režimů	12
a. Teoretické přístupy	12
b. Klasifikace Gilbert a Mohseniho	15
2. Analýza režimu ve vybraných zemích	18
a. Guatemala	18
b. Libérie	22
c. Myanmar	25
d. Nepál	30
e. Salvador	34
f. Zambie	38
3. Organizace a jejich projekty	42
a. Action Aid International	42
b. Amnesty International	43
c. Avocats Sans Frontières	44
d. International Red Cross and Red Crescent Movement	45
e. Mercy Corps	47
f. Oxfam International	48
4. Výsledky šetření a výsledná typologie	50
5. Závěr	52
6. Prameny a literatura	54
7. Přílohy	62

Úvod

Mezinárodní nevládní organizace mají neuvěřitelně důležitou roli a funkci. Základními definujícími znaky pro nevládní organizace jsou dobrovolnost, nezávislost na vládě a dárcích, nezisková orientace a zaměření na veřejný zájem. Organizace snažící se pokrýt extrémní chudobu, pozvednout životní úroveň obyvatelstva, zvýšit stupeň gramotnosti a zajistit dostupnost zdravotní péče jsou vládami vítány, na druhou stranu organizace bojující za lidská práva se mohou potýkat s nepřátelským politickým prostředím. V posledních třiceti letech nejenom že roste důležitost mezinárodních nevládních organizací, zvyšuje se i jejich počet. Celá řada z nich se věnuje boji za lidská práva. Každá taková organizace má vlastní způsob boje za lidská práva či jejich ochranu. Některé organizace monitorují situaci a zveřejňováním výsledků šetření a upozorňováním na porušování lidských práv nutí vládu státu, případně vlády ostatních států k přijmutí opatření. Jiné organizace vybudují projekt na ochranu či zlepšení lidských práv přímo na místě a pracují tak rovnou se skupinami konkrétních lidí (Goel, Tripathi 2010:769; Morton 2013: 325). Těmto organizacím, především tedy jejich probíhajícím aktivitám a projektům, a tomu, jak jsou (jsou-li vůbec) tyto projekty ovlivněny politickým režimem v zemi, kde působí, se bude věnovat předkládaná bakalářská práce.

Práce se bude zabývat nestátními mezinárodními humanitárními a lidskoprávními organizacemi působícími v oblasti ochrany a zlepšování lidských práv, respektive jejich konkrétními činnostmi, v zemích, kde panuje tzv. hybridní režim. Cílem práce bude zjistit, zda existuje souvislost mezi režimem panujícím v zemi, kde organizace působí, a konkrétními činnostmi organizací pro zlepšení či ochranu lidských práv. Výsledkem práce pak bude vznik typologie, která určí, jaký přístup (jaké činnosti) zvolí organizace v určitém typu politického režimu, nebo naopak vyloučení jakýchkoli souvislostí mezi režimem (respektive určitým typem hybridního režimu) a přístupem organizací k projektům.

Hybridní režimy jsou kombinací prvků demokratického a autoritářského režimu a nelze je zařadit ani do jedné z těchto skupin (Cassani 2012: 2). Porušují minimálně jeden ze čtyř základních demokratických rysů: držitelé výkonné a zákonodárné moci jsou voleni v otevřených, svobodných a spravedlivých volbách; prakticky každý plnoletý občan má právo volit; jsou široce ochraňována lidská,

politická a občanská práva včetně svobody tisku, svobody sdružování a svobody kritizovat vládu bez postihů; zvolení představitelé mají právo vládnout bez zásahů armády nebo duchovenstva (Levitsky, Way 2002: 53). Zároveň ale je minimálně jedna demokratická zásada v hybridním režimu dodržována, což dává mezinárodním nevládním organizacím o trochu větší prostor působnosti než v autoritářském režimu, kde se musí vypořádat s větším množstvím překážek. I z tohoto důvodu se bude bakalářská práce soustředit právě na hybridní režimy.

Ke splnění cíle práce tedy vytvoření typologie, bude nutné nejprve nějak klasifikovat hybridní režimy. Práce nejprve rozebere stále ještě hodně diskutované teorie hybridních režimů. Využije koncepty nejviditelnějších a nejdiskutovanějších autorů, jako soutěživé autoritářství Levitského a Waye (Levitsky, Way 2002), neliberální demokracie Fareeda Zakarii (Zakaria 1997), koncept elektorální demokracie Larryho Diamonda (Diamond 2002) a delegativní demokracie Guillerma O'Donnella (O'Donnell 1994). Zahrnuta bude i práce českého autora Jaroslava Bílka (Bílek 2015). Ke klasifikaci hybridních režimů, nezbytné pro vytvoření typologie, použije práce rozdělení Gilbertové a Mohseniho. Jejich dílo je totiž bližší současné době, tudíž může pracovat s větším podkladem pro svou práci, navazuje na práce výše zmíněných autorů a rozvíjí jejich teorie dál. Jejich pohled se soustředí na rozdíly mezi režimy v rámci hybridních režimů, namísto toho, jak se liší od demokracie či autoritářství. Hybridní režimy dělí Gilbert a Mohseni do tří kategorií. Jsou jimi neliberální hybridní režim, poručnický režim a poručnický neliberální režim (Gilbert, Mohseni 2011).

To budou tři kategorie, do kterých se po analýze bude dělit 6 zemí, které budou pro vznik typologie zkoumány. Analýza se bude týkat především současného režimu ve státech, to, že se režimy mohly měnit v průběhu let není pro výzkum podstatné, práce se bude zabývat především posledním volebním obdobím k začátku roku 2020. Pozdější vývoj ve státech nebude v práci zahrnut, a to kvůli pandemii nemoci covid-19, která razantně ovlivnila politické režimy v některých státech a stejně tak i oblasti působení humanitárních organizací. Vybrané země jsou z různých kontinentů (jsou zahrnuty země z Afriky, Asie a Latinské Ameriky), kde ale zároveň vykonává své projekty většina vybraných organizací. Současně jsou to země, které se v posledních letech nepotýkají s následky přírodních katastrof, nejsou sužovány válkou a/nebo se nepotýkají s vypuknutím epidemie eboly.

Následně práce rozebere vybrané organizace a zjistí, jaké jsou jejich současné projekty v daných zemích. Zde budou nejdůležitější výroční zprávy a články vydané organizacemi. Do výzkumu budou zahrnuty nevládní mezinárodní organizace, které působí (kromě jiného) v oblasti ochrany a zlepšování lidských práv. Zkoumány budou pouze organizace, jejichž oblast zájmů je různorodá a jejichž činnosti a cíle nejsou vymezeny jen na jednu určitou činnost, či na jednu cílovou skupinu. Nebudou tedy zkoumány například organizace zaměřující se výhradně na zrušení otroctví, ochranu dětí, ochranu a zlepšení práv např. některé náboženské menšiny atd., ačkoli jejich práce je samozřejmě nesmírně důležitá. Organizacemi zkoumanými pro účely vytvoření typologie budou: Action Aid International, Amnesty International, Avocats sans Frontières, International Red Cross and Red Crescent Movement, Mercy Corps a Oxfam International. Jsou mezi nimi jedny z největších mezinárodních nevládních organizací, mají původ v různých zemích, některé jsou zaměřeny čistě na problematiku lidských práv, jiné pomáhají při humanitárních krizích, poskytují zdravotní péči a další druhy pomoci.

Na základě zjištěných informací o typu projektů organizací, budou utvořeny obecné kategorie, které budou přiřazovány do příslušných typů režimů. Bakalářská práce podrobně vysvětlí metodologický postup pro vytvoření výsledné obecné typologie, pomocí níž bude potvrzena či vyvrácena hypotéza, jež říká, že humanitární organizace zakládají podobný druh lidskoprávních projektů v určitém typu hybridního režimu. Pokud výsledek výzkumu ukáže, že existuje přímá souvislost mezi režimem v zemi a typem organizací zvoleného projektu, díky typologii budeme schopni obecně jasně určit, jaké typy projektů organizace volí, či budou v budoucnu volit, v konkrétním režimu.

Vzniklá typologie by tedy mohla předvídat postup současných nebo i nově vzniklých mezinárodních nestátních humanitárních organizací. Dokonce by typologie mohla pomoci těmto organizacím rychleji rozhodnout, jaký přístup použít při zakládání nových projektů. Zároveň tento výzkum zdokumentuje činnosti humanitárních organizací a také analyzuje režimy, kde nefungují některé demokratické složky. Rovněž by tato práce mohla otevřít prostor pro další podrobnější zkoumání.

Klasifikace hybridních režimů

a. Teoretické přístupy

S třetí vlnou demokratizace a s koncem studené války vzniká počet režimů s demokratickými prvky, jako jsou svobodné soutěživé volby, zároveň však v těchto režimech jsou patrné prvky režimu autoritářského. Řada autorů se tak snaží v reakci na tuto skutečnost zachytit povahu těchto „hybridních“ režimů. Jako jeden z hlavních rozporů mezi autory vyvstává problém nejasnosti hranic mezi demokracií a hybridním režimem a hybridním režimem a autoritářstvím. S tím souvisí debata o tom, zdali má být hybridní režim považován za svébytnou kategorii, nebo má-li být považován za neúplnou formu demokracie nebo neúplnou formu autoritářství. Jedná se tedy o debatu mezi trichotomickým a dichotomickým vnímáním hybridních režimů (Bílek 2017: 213-215).

Cílem ranějších autorů je spíše odhalit existenci těchto režimů jako takových a rozlišit je od konsolidované demokracie, ne však stanovit v plném rozsahu jejich charakteristické znaky. Nutno říci, že pozdější autoři poskytují mnohem komplexnější teorie a kritéria hybridních režimů.

Delegativní demokracie Guillerma O'Donella

Jedním z autorů dichotomického pojetí je Guillermo O'Donell, který přichází s termínem *delegativní demokracie* (O'Donell 1994). Označuje tak demokracie, které nejsou konsolidované, ale nehrozí bezprostřední návrat k autoritarismu. Takový režim podle něj spočívá ve zvolené hlavě státu, která zastupuje národ a udává jeho zájmy, její moc je omezena pouze ústavou. Důležitým aktem jsou podle O'Donella volby, které bývají často vášnivě prožívány, po volbách už ale občané do politiky nijak nezasahují, mají jenom podporovat rozhodnutí hlavy státu. Na rozdíl od autoritarismu, politické strany i tisk mohou vládu kritizovat. Čím se liší *delegativní demokracie* od demokracie reprezentativní,

je horizontální odpovědnost, prezident v *delegativní demokracii* brání institucím (ostatním složkám moci) v rozvoji, aby měli volnější ruce. Instituce tak buď prakticky neexistují, nebo jsou velmi slabé. Rozhodnutí hlavy státu jsou implementována mnohem rychleji než v demokracii reprezentativní. Nicméně vzhledem k tomu, že tato rozhodnutí neprošla procesem projednávání, nejsou vždy

ideální a prezident je za ně sám politicky odpovědný, a to vede k časté změně preferencí voličů (O'Donell 1994: 57-62).

Neliberální demokracie Fareeda Zakaria

Fareed Zakaria, jako jeden z dalších řekněme ranějších autorů teorií o hybridních režimech, vidí tyto režimy podobně jako O'Donell, tedy jako pokřivenou formu demokracie. Používá označení *neliberální demokracie* (Zakaria 1997). Zakaria stejně jako O'Donell popisuje režim, kde jsou volby důležitou událostí pro občany, vzejde z nich silná vláda, která věří, že má v rukou veškerou moc, kterou nabyla z volby občanů (Zakaria 1997: 23). Často jsou narušeny nebo ovládnuty horizontální instituce (ostatní složky moci), na rozdíl od O'Donellovy delegativní demokracie ale mohou ovládnout i vertikální složky moci (Zakaria 1997: 30-31; O'Donell 1994: 61-62). Zakaria zároveň zdůrazňuje, že volby jsou málokdy zcela svobodné a férové. V těchto režimech podle Zakarii není politická svoboda tolik omezována jako svoboda občanská. Hlavním znakem neliberální demokracie je potlačování občanských svobod, jakožto i etnická separace a dále také možný prostor pro vypuknutí války (Zakaria 1997: 24, 42-43).

Soutěživé autoritářství Levitskeho a Waye

Levitsky a Way se staví proti autorům, kteří nahlíží na hybridní režimy jako na pokřivené formy demokracie nebo jako na zbrzděnou tranzici k demokracii, protože to podle nich naznačuje budoucí demokratický vývoj země. To považují za zavádějící, některé takové režimy totiž přešly v režim autoritářský, jiné zůstávají stabilní (Levitsky, Way 2002: 51-54).

Levitsky a Way poukazují na podstatné rozdíly mezi režimy ve státech, které všechny spadají do kategorie hybridních režimů. Z toho důvodu určují několik podkategorií, celkem rozlišují čtyři (*soutěživé autoritářství, exkluzivní republika, poručnický režim a restriktivní demokracie*).

Soutěživé autoritářství je jedním z typů hybridního režimu a je to jeden z nejvíce rozšířených konceptů hybridních režimů (Bílek 2015: 224; Levitsky, Way 2002: 54). *Soutěživé autoritářství* negativně vymezují jak od demokracie, tak i od autoritářského režimu. Demokracie se ve své ideální formě vyznačuje čtyřmi kritérii: „1) *Exekutiva a legislativa je vybrána skrze volby, které jsou otevřené,*

svobodné a férové; 2) prakticky každý plnoletý občan má právo volit; 3) politická práva a občanské svobody, včetně svobody tisku, svobody shromažďování a svobody kritizovat vládu bez postihů, jsou široce ochraňována; a 4) zvolené autority mají skutečnou moc vládnout, nejsou podrobeni poručnické kontrole armádních nebo duchovních vůdců“ (Levitsky, Way 2002: 53). Porušování těchto kritérií vytváří nerovné hrací pole mezi vládou a opozicí.

Důležité pro odlišení soutěživého autoritářství od autoritářského režimu je to, aby opozice mohla skrze demokratické instituce získat moc. Hlavními „arény“ pro vyzívání a oslabování moci vládnoucí autority opozičními silami jsou volby, legislativa, soudnictví a média (Levitsky, Way 2002: 54). Volby, se konají sice pravidelně, ale často zde dochází ke zneužívání státních zdrojů pro kampaň vládnoucích elit; ke znevýhodňování opozice v médiích; k napadání nebo odstraňování členů opozice nebo např. novinářů. Etablované subjekty se uchylují spíše k „legální“ formě obtěžování kritiků, a to skrze úplatkářství, nastrčení vyhovujících soudců atd. Ačkoli v některých případech dochází i k manipulaci s výsledky voleb ze strany vládnoucí autority, obecně lze říci, že se volby konají bez rozsáhlejších podvodů.

Vítězství opozičních sil však nemusí zaručit přechod režimu v demokracii, nově zvolení vůdci mohou pokračovat v autoritářské praxi nebo ji ještě prohloubit (Levitsky, Way 2002: 53, 55-59).

Elektorální demokracie Larryho Diamonda

Larry Diamond se také snaží o osvětlení „*politické šedé zóny mezi plnohodnotnou demokracií a úplnou diktaturou*“, většinu takových režimů považuje za elektorální demokracii (i když velmi chabě fungující), ačkoli uznává, že některé režimy se od demokracie odklonily mnohem více a zřejmě bez brzkých změn k lepšímu (Diamond 2002: 23).

Na režimy v současné době je podle něj vyvíjen tlak jak domácím, tak mezinárodním prostředím, aby se přizpůsobily (nebo alespoň nějak připodobnily) demokratické formě vlády, která je považována za jedinou legitimní formu vlády.

Často tak podle něj v hybridních režimech formální existence politických institucí, jako je volební soutěž, má ve skutečnosti zamaskovat autoritářskou vládu. Ve všech takových režimech dostatečně nefunguje otevřená, svobodná a férová

volební soutěž, tak aby vládnoucí strana mohla být snadno zbavena moci, pokud ztratila preference většiny voličů. Ačkoli vítězství opozice není v hybridním režimu nemožné, vyžaduje vysokou úroveň mobilizace opozičních sil a větší úsilí, než jaké by musela vyvinout opozice v plně rozvinuté demokracii. Často je také zapotřebí mezinárodního dohledu nad průběhem voleb.

S třetí vlnou demokratizace vznikají režimy, které nejsou jasně demokratické ani autoritářské, jsou podle Diamonda *neliberální* a porušují základní demokratické standardy. Za základní demokratické znaky považuje demokratické volby a v zákonech zakotvenou solidní ochranu občanských svobod (Diamond 2002: 23-25).

U prvních dvou citovaných autorů, tedy u O'Donella a Zakarii, se setkáváme s tím, že hybridní režimy považují za pokřivenou formu demokracie, přičemž za základní typy režimů stále považují dva režimy, kterými je demokracie a autoritářství. (Ačkoli, jak je patrné už jen z názvu, soutěživé autoritářství je vymezeno z autoritářského režimu jako jakási jeho pokřivená forma.) U práce Levitskeho a Wayne bylo patrné, že pracují se třemi typy/kategoriemi režimů, demokracií, autoritářstvím a hybridními režimy uprostřed, z nichž soutěživé autoritářství je jedním ze čtyř podkategorií hybridního režimu. Larry Diamond rozlišuje hned šest typů režimu. Jsou jimi: *liberální demokracie*, *elektorální demokracie*, *nejednoznačné režimy*, *hegemonické elektorální autoritářství* a *politicky uzavřené autoritářství* (Diamond 2002: 26). Tyto typy jsou seřazeny podle stupně zastoupení demokratických či naopak autoritářských prvků.

To, zda jsou volby svobodné, férové, inkluzivní a bez manipulace s výsledky, je zásadní pro rozlišení *elektorální demokracie* od *elektorálního autoritářství*, i když je velmi obtížné tyto faktory posoudit. Volby a legislativa jsou podle Diamonda jedinými ze čtyř „arén“ Levitskeho a Wayne, díky kterým lze určit povahu režimu (Diamond 2002: 27-34).

b. Klasifikace Gilbert a Mohseniho

Gilbert a Mohseni představují autory, kteří hybridní režimy považují za samostatnou kategorii a hlásí se tedy k trichotomickému pojetí režimů. Staví na práci Juana Linze a na multi-dimensionálním chápání režimů. Přichází s návrhem

nové verze konceptuálního pole politických režimů. Více než podle stupně toho, jak se režim přibližuje či naopak vzdaluje k demokracii nebo autoritářství (jako to vidíme např. u Diamonda), režimy odlišují na základě podstatných rozdílů v jejich druhu (Gilbert, Mohseni 2011: 271).

Za zásadní problém dosavadní terminologie režimů považují poněkud nejasnou hranici mezi tím, který režim je a který není autoritářský. Jasnému ohraničení podle nich brání současná definice *elektorálního* režimu, protože mnozí považují přítomnost více stranických voleb za indikátor hybridního režimu. Více stranické volby jako takové ale neodporují stávající klasifikaci autoritářského režimu. Opírají se o Linzovu definici autoritářství, která zahrnuje i více stranické volby a omezenou úroveň pluralismu. Na čem záleží při určení režimu je *soutěživost* voleb. Soutěživé více stranické volby, i když se konají v nedemokratickém kontextu, už jsou znakem režimu, který nemůže být autoritářský. Právě *soutěživost* voleb používají k definici *elektorálního* režimu, tak aby bylo možné oddělit hybridní režim od autoritářského (ne *elektorálního*) (Gilbert, Mohseni 2011: 276).

Soutěživé volby potom určují definicí Levitskeho a Wayne, jsou to takové volby, „*kterých se může účastnit více než jedno centrum moci s odlišnými socio-ekonomickými zájmy a představuje vážnou volební hrozbu vůči držiteli moci*“. Tím dochází k rozdělování moci mezi různá politická uskupení. Naproti tomu nesoutěživé volby se konají v prostředí, kde žádná vážná hrozba skrze volby vládnoucí straně nehrozí (Gilbert, Mohseni 2011: 278).

Podle těchto definic můžeme za *elektorální* režimy považovat jak demokracii, tak hybridní režim. Mezi režimy, které nejsou *elektorální* potom řadíme autoritářství, totalitu a sultanismus, a to kvůli absenci *soutěživých* voleb. Pokud se v zemi konají *nesoutěživé* více stranické volby, nejedná se o *elektorální* režim, a tudíž se nejedná o hybridní režim (Gilbert, Mohseni 2011: 279-280).

Jako hlavní kritéria pro jasnou a efektivní klasifikaci současných režimů stanovují Gilbert a Mohseni, využitím konceptuální analýzy vztahu mezi hybridním režimem jak k demokracii, tak k autoritářství, tři kritéria: výše zmíněnou *soutěživost*, dále *občanské svobody* a *poručnický zásah* (Gilbert, Mohseni 2011: 272; 281).

Soutěživost má významný vliv na rozdělení moci v režimu. To, že *soutěživost* ve státě funguje lze doložit alespoň jedním obratem (výměnou exekutivy, či legislativy) za čtyři volební cykly (Gilbert, Mohseni 2011: 279). *Soutěživost* je

důležitá pro rozdělení elektorálních režimů (demokracie a hybridní režimy) od neelektorálních (autoritářství). Další dvě roviny, tedy občanské svobody a poručnický zásah, potom odlišují režimy uvnitř elektorální nebo neelektorální kategorie (Gilbert, Mohseni 2011: 288).

Občanské svobody představují do jisté míry kvalitu soutěže. Občanské svobody jako svoboda projevu, shromáždění a právo na informace svědčí o liberálních nebo neliberálních vztazích státu a společnosti. Staví zde na Dahlově pojetí toho, že občanské svobody poskytují minimální podmínky k zajištění férové soutěže. Jinak řečeno, silné prosazování občanských svobod vytváří férovější hrací pole pro soutěžící strany. Tím, že režim chrání občanské svobody zajišťuje i větší prostor, kde mohou občané participovat a tím pádem mít férovou soutěž. Naopak režim, který občanské svobody chrání jen chabě nebo vůbec, brání občanům v cestě k participaci ať už v sociálním, ekonomickém nebo politickém životě, nemá férovou soutěž (Gilbert, Mohseni 2011: 285). Pro změření této kategorie využívají Gilbert a Mohseni data z Freedom House (Gilbert, Mohseni 2011: 289).

Poslední zmíněnou rovinou je *zásah poručnických orgánů*. Tím je myšleno zapojení nezvolených institucí, jako jsou armáda, monarchové nebo náboženské autority, do politiky. Pokud tyto instituce nepřiměřeně omezují vládní agendu nebo vetují národní legislativu, jedná se o nedemokratický režim (Gilbert, Mohseni 2011: 281).

Na základě těchto kritérií představují Gilbert a Mohseni tři kategorie hybridního režimu. Tyto kategorie budou sloužit bakalářské práci k rozdělení pro výslednou typologii. Zdůrazňují, že tyto kategorie jsou ideální a slouží jako analytický nástroj pro odlišení režimů, skutečný režim se může odlišovat. Pro klasifikaci volí dichotomní měření každého z kritérií, to znamená, že buď toto kritérium pro daný režim platí či nikoliv.

Jejich první kategorií je *Neliberální hybridní režim* (v originále *Iliberal Hybrid Regime*). Tato kategorie je podobná *soutěživému autoritářství* Levitskeho a Wayne. V takovémto režimu se konají soutěživé více stranické volby, ale občanské svobody jsou nízké a poručnické orgány zde nezasahují do politiky. V jednoduchém bodovacím systému by se zapsal jako 1, 0, 1.

Jako druhou kategorií určují *Neliberální poručnický režim* (v originále *Iliberal Tutelary Hybrid Regime*). Jedná se o režim, kde se konají soutěživé volby, nejsou zde

dodržovány občanské svobody a politiku ovlivňují poručnické instituce. V bodovacím systému by se zapsal jako 1, 0, 0.

Poslední, třetí kategorií je *Poručnický režim* (v originále *Tutelary Liberal Hybrid Regime*). V takovém režimu se konají soutěživé volby a občanské svobody jsou široce ochraňované, ale poručnické instituce, jako armáda, monarchové nebo církevní představitelé, zasahují do politiky a ovlivňují ji. V bodovacím systému by se zapsal jako 1, 1, 0 (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

Analýza režimu ve vybraných zemích

a. Guatemala

Soutěživost

Prezident v Guatemale je volen na čtyřleté funkční období a jeho znovuzvolení není možné. V posledních volbách v roce 2019 zvítězil Alejandro Giammatteo z Vamos, který porazil bývalou první dámu Sandru Torres ze středolevicové strany UNE (National Unity for Hope). Konec mandátu prezidenta Moralesa a inaugurace nového prezidenta proběhla se zdržením a protesty proti snahám odcházejícího prezidenta získat imunitu v rámci stíhání korupce v lednu 2020 (Menchu, Daniel 2020). Výsledky prezidentských voleb byly pozorovateli z Organizace amerických států (OAS) hodnoceny jako věrohodné. Zároveň ale byly zaznamenány nepokoje, pálení volebních lístků, zastrašování voličů a násilné akty. Menšinami bylo ohlášeno sedm vražd souvisejících s volbami.

Prezidentská kampaň v Guatemale byla specifická úspěšnými snahami diskvalifikovat několik prezidentských kandidátů, zejména pro obvinění z obchodování s drogami (Cuffe 2019; Freedom House 2020a: 3).

Guatemalský parlament má jen jednu komoru zvanou Kongres. Počet poslanců s rokem 2020 vzroste o 2 na 160 mandátů. Členové parlamentu jsou voleni na čtyřleté funkční období. Volby do Kongresu proběhly v červnu 2019 souběžně s prvním kolem prezidentských voleb a voleb starostů. Zvítězila v nich UNE (National Unity for Hope) s 54 křesly, zatímco Vamos, jejíž kandidát vyhrál prezidentské volby, získala jen 16 křesel. UCN (National Change Union) získala 12 křesel. Zbývajících 79 postů bylo rozděleno mezi 16 stran, z nichž žádná nezískala více než 10 křesel (ElectionGuide 2019).

I parlamentní volby byly považovány za důvěryhodné, i když pozorovatelé zaznamenaly nesrovnalosti, narušování voleb a výhrůžky. Na několika jednotkách míst se volby konaly znovu v srpnu, protože byly zrušeny většinou kvůli násilným incidentům. Ženy, které kandidovaly, hlásily diskriminaci, v zemi totiž neexistuje žádná konkrétní legislativa na ochranu žen před politickým násilím (Freedome House 2020a: 3-4).

Díky pravidelné výměně exekutivy a legislativy může být režim v Guatemale označen za soutěživý.

Občanské svobody

Politické skupiny a organizace se obecně nesetkávají s legálním omezením a volně působí, nicméně nově vznikající skupiny občas čelí byrokratickým zdržováním při registraci. Volby se konají uvnitř nově vzniklého vícestranického systému, kde hojně vznikají nové strany. Politika v Guatemale je nestabilní a moc koluje mezi stranami velmi často, což je ostatně patrné i z výsledků posledních voleb uvedených výše. To může odradit tradiční opozici od toho, aby se sjednotila.

Nové strany postrádají zdroje a infrastrukturu a čelí nevýhodám v získávání široké podpory. Historický nedostatek regulací pro financování stran umožnil některým kandidátům a stranám přístup k rozsáhlým zdrojům. Po volbách 2015 byly podniknuty kroky k řešení nedostatku transparentnosti ve financování stran a zabránění nelegálního financování. V roce 2016 legislativa schválila volební reformy, které zahrnují silnější dohled nad zveřejňováním financí stran, regulace placené publicity kampaní a možnosti sankcí. Volby 2019 byly první, které se konaly v tomto novém systému, ale implementace reformy byla nekompletní (Beltrán, Hite 2019).

Během voleb často dochází ke slovnímu napadání i fyzickému násilí vůči voličům, což může odradit občany od politické participace. Volba občanů bývá zkreslena většími finančními možnostmi při kampani některých stran, zpravidla kvůli slabé kontrole financování kampaní, financování některých kandidátů totiž pochází od kriminálních skupin. Pozorovatelé hlásili i pokusy ovlivnit výsledky voleb ze stran ozbrojených skupin a zločinných organizací nebo také vyhrožováním bojkotu voleb některých skupin. Je také běžné přímé kupování hlasů (Freedome House 2020a: 6).

Menšiny plně nevyužívají svých politických práv. Zatímco 60 % obyvatelů Guatemaly tvoří domorodá populace, v prezidentských volbách 2019 kandidoval

pouze jeden. Ženy nejsou v politice dostatečně zastoupeny (Freedom House 2020a: 6).

Váženým problémem v zemi je korupce a často je zde napojení na organizovaný zločin. Předmětem vyšetřování korupce byli i vysoce postavení politici z několika předchozích úřadů (Beltrán, Hite 2019). Guatemala udělala ve stíhání korupce v posledních letech určitý pokrok, silně ho však ohrožuje vládní rozhodnutí neprodloužit mandát Mezinárodní komise proti beztrestnosti v Guatemale (CICIG) (Human Rights Watch 2020a: 1). Korupce zasahuje i do soudnictví společně se zavražďováním soudců, zástupců i svědků. Policejní složky jsou neefektivní a mnoho policistů pravidelně porušuje zákon a práva občanů. Dosažení spravedlnosti je tudíž těžké, zejména pak pro domorodou komunitu. Stále je v zemi vysoká míra násilí, únosů a vydírání ze strany policie, obchodníků s drogami a pouličních gangů. Souvisejícím problémem jsou přeplněné věznice, kde je násilí a korupce související s gangy a drogami. Běžně v nich dochází k vězeňským nepokojům, které velmi často končí smrtí (Freedom House 2020a: 11-12).

Novináři čelí výhrůžkám a sebecenzuře, když píšou o korupci nebo dalších citlivých tématech jako je obchod s drogami, organizovaný zločin a porušování lidských práv. Výhrůžky přicházejí i od veřejných činitelů a policie. Novináři opakovaně požadují po vládě implementaci programu na jejich ochranu, ale nebyl učiněn žádný pokrok. Stejně opatrní jsou i mnozí z občanů, když mluví o sociálních a politických tématech mimo své domovy, a to kvůli vysoké míře nejistoty v zemi. Novináři a obhájci lidských práv ohlašovali během roku 2019 zvýšený dohled a vzrůstající zavražďování a obtěžování domnělých odpůrců vlády. To podpořilo sebecenzuru mezi obyčejnými občany (Freedom House 2020a: 8-9; NISGUA 2015).

Svoboda shromažďování není vždycky ochraňována. Demonstranti za životní prostředí nebo za práva domorodých obyvatel se setkávají s tvrdým odporem ze stran policie a vojenských složek. Deklarace stavu obléhání ze září 2019 podmínila svobodu shromažďování, zavedla zákaz vycházení a udělila rozsáhnou moc autoritám, aby zadržela jedince v severovýchodních částech Guatemaly až do jejího vypršení v listopadu. Zvláště to ovlivnilo domorodé komunity, které byly zničeny během občanské války, která proběhla v letech 1960-1996, a advokáty zabývající se pozemkovým právem (Freedom House 2020a: 10, 14, Reuters 2019).

Váženým problémem zůstává násilí a vydírání mocnými zločinnými organizacemi. Násilí související s aktivitou gangů je důležitým faktorem pobízejícím lidi včetně děti bez doprovodu a mladých dospělých k opuštění země. Hrozba násilí ze strany gangů a skupin organizovaného zločinu v praxi omezuje volný pohyb a způsobila vysídlení tisíců lidí (Human Rights Watch 2020a: 1-2).

V Guatemale působí řada nevládních organizací, nicméně skupiny spojené s lidskými právy, právy domorodých a životním prostředím čelí násilí a kriminalizaci jejich práce. V únoru 2019 zákonodárci zvažili dodatek k zákonu týkajícího se nevládních organizací, který zúží jejich právní rozsah, přináší složitější proces registrace a omezuje jejich schopnost získat zahraniční financování (Beltrán, Hite 2020).

Náboženská svoboda, která je garantována ústavou, v praxi funguje a občané jsou svobodni vyznávat a praktikovat svou víru. Akademická svoboda také funguje, nicméně učenci občas čelí výhrůžkám smrti za ozývání se proti porušování lidských práv nebo proti přetrvávajícím nespravedlnostem (Freedom House 2020a: 9).

LGBT+ lidé čelí diskriminaci, násilí i ze strany policie a nejsou chráněni legislativou. Lidé trpící HIV nebo AIDS také čelí diskriminaci. Ústava zakazuje diskriminaci založenou na genderu, přesto ženy nadále čelí nerovnoprávnosti, jsou většinou méně placeny než muži za stejnou práci a sexuální obtěžování na pracovišti není trestáno (Freedom House 2020a: 13). Ženy i děti často čelí sexuálnímu a fyzickému násilí, pachatelé ale čelí obžalobě jen málokdy. V srpnu 2018 Kongres schválil předběžnou verzi zákona, který rozšiřuje kriminalizaci na potraty. Maximální trest za potrat by mohl být odnětí svobody až na 10 let. Zákon také obsahuje ustanovení, které diskriminuje LGBT+ lidi. Definuje manželství jako svazek mezi mužem a ženou jakožto pohlavím určeným při narození, tudíž vylučují mnoho transgelder lidí, a navíc zakazují homosexuální svazky. Zákon je definuje jako „*nekompatibilní s biologickými a genetickými aspekty lidských bytostí*“. Zákon má také chránit občany před „*povinností přijímat neheterosexuální chování nebo praktiky jako obvyklé*“ (Human Rights Watch 2020a: 3). Toto ustanovení může v praxi znamenat, že lidem může být odepřena nějaká služba na základě jejich sexuální orientace nebo genderové identity, což je porušení mezinárodních lidských práv (Human Rights Watch 2020a: 3-4; Freedom House 2020a: 14-15).

Menšiny opakovaně čelí nerovnému zacházení, zejména je diskriminována mayská komunita. Domorodé komunity trpí větší chudobou, negramotností a dětskou úmrtností. Zvláště jsou stavěny na okraj společnosti domorodé ženy. Přístup domorodých komunit k ekonomickým možnostem zůstává omezen. Více než 70 % domorodé populace žije v chudobě. Guatemala má jedno z nejvyšších hodnot dětské práce v Americe. Gangy často nutí děti a mladé muže přidat se k jejich organizaci nebo pro ně vykonávat práci (Freedom House 2020a: 13, 15; Minority Rights Group International 2015).

Z doložených informací je patrné, že režim v Guatemale dostatečně nechrání občanské svobody, naopak jsou velmi často porušované. Tím je omezována i participace občanů nejen v politické sféře, ale i v ekonomické sféře.

Zásah poručnických orgánů

Odcházející prezident Morales a jeho strana FCN (National Convergence Front) je napojena na armádu. Strana byla založena bývalými armádními veliteli a její spojení s prezidentem ukazuje na vliv armády v jeho úřadu. Nastupující prezident Giammattei také udržuje spojení s bývalými armádními veliteli. Vyšetřování korupce politických stran ukázalo na vliv nezvolených a nepovolaných skupin na vládu (Freedom House 2020a: 7). Není jasné, do jaké míry armáda do politiky zasahuje, pro účely práce ale musí být zásah poručnických orgánů označen za přítomný nebo nepřítomný. Poručnická instituce, v guatemalském případě armáda, má jistý vliv na politiku, a proto bude zásah poručnických orgánů označen za přítomný

Kategorie hybridního režimu

Vzhledem k tomu, že režim v Guatemale je soutěživý, občanské svobody nejsou dostatečně ochraňovány a režim podléhá vlivu poručnických orgánů, což by podle Gilbert a Mohseniho bylo číselně zaznamenáno jako 1-0-0, je režim zařazen do kategorie *neliberální poručnický režim* (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

b. Libérie

Soutěživost

Roli hlavy státu má v Libérii prezident, který je volen přímo, ve dvoukolových volbách na šestileté funkční období. Zvolen může být maximálně pro dvě období. Od roku 2003, kdy skončila občanská válka, se v Libérii konaly troje poklidné

prezidentské volby. Ty poslední, v roce 2017, hodnotili domácí i mezinárodní pozorovatelé jako klidné a důvěryhodné. Byly ale zaznamenány i potíže, jako dlouhé fronty před volebními místnostmi, problémy se seznamy voličů a identifikací voličů. Druhé kolo prezidentských voleb se konalo se zpožděním, protože kandidát, který skončil po prvním kole na třetím místě, zpochybnil výsledky prvního kola a označil je za podvodné. Nejvyšší soud nenašel žádné důkazy, které by podvod potvrdily. Opožděné druhé kolo vyhrál George Weah ze strany CDC (the Coalition for Democratic Change). Jeho inaugurace v roce 2018 byla označena za první poklidný přesun moci od roku 1944 (BBC 2017; Freedom House 2020b: 3-5).

V Libérii je bikameralismus. V horní komoře zasedá 30 senátorů, kteří jsou voleni na devítiletá funkční období. Dolní sněmovna parlamentu má 73 členů volených na šest let. Poslední volby do dolní komory proběhly současně s prvním kolem prezidentských voleb, v říjnu 2017. Navzdory administrativním problémům, včetně stížností ohledně neúplnosti volebních seznamů, pozorovatelé prohlásili i parlamentní volby za klidné a dobře zorganizované. Během kampaně proběhly pouze drobné incidenty provázené násilím (Freedom House 2020b: 2-4). Výsledky voleb 2017, z nichž vzešel jako vítěz kandidát do té doby opoziční strany CDC George Weah, ukázaly, že opoziční strany mají reálnou šanci na získání moci skrze volby a že v Libérii je soutěživý režim (Freedom House 2020b: 3-6).

Občanské svobody

Libérie se dodnes potýká s následky dvou občanských válek, které proběhly v letech 1989-96 a 1999-2003. Během ozbrojených konfliktů v Libérii lidé utrpěli rozsáhlým porušováním mezinárodních lidských práv a humanitárního práva. Docházelo k masovým vraždám, znásilňování a k dalším formám sexuálního násilí, k hromadným popravám, zmrzačování a mučení. Byli také využíváni dětští vojáci. Libérie doposud nevyužila většinu doporučení od mezinárodních komisí, jak naložit se zločiny a vypořádat se s násilnou minulostí. Jedním z doporučení bylo i zřízení válečného soudu, které bylo prezidentem schváleno až v září 2019. Několik případů z období občanských válek však stanulo před soudem v USA či Evropě (Human Rights Watch 2019a: 1-3). V souvislosti se zločiny spáchanými během občanských válek se objevují i hrozby vůči obhájčům lidských práv, kteří bojují za spravedlnost pro její oběti a také vůči svědkům válečných zločinů. Výhrůžky začaly poté, co se

Agnes Reeves Taylor, která byla obžalována v roce 2017 ve Spojeném království z mučení, vrátila do Libérie v červenci 2020 (Human Rights Watch: 2020b: 1-2).

Od konce druhé občanské války panuje v Libérii mír a stabilita. Země udělala pokrok v přestavění vlády, obnovila právní stát a měla snahu zajistit politická práva a občanské svobody pro občany. Vážným problémem ale zůstává korupce, násilí vůči ženám i diskriminace lidí z LGBT+ komunity. Ženy mají jen malé zastoupení v politice, a to i navzdory tomu, že bývalá prezidentka Ellen Johnson Sirleaf byla v roce 2005 první ženou, která se stala hlavou státu v Africe, a i současná vice prezidentka je žena. V horní komoře parlamentu zasedá pouze jedna žena a v dolní komoře je žen pouze 9. Na většině území v zemi se praktikuje zvykové právo, znevýhodňuje ženy v otázkách vlastnictví půdy a dědictví, a stejně tak jsou ženy znevýhodněny v dalších oblastech, např. v přidělení péče o dítě. Liberijské ženy i děti se také často stávají oběťmi znásilnění. (Freedom House 2020b: 2, 15). V druhé polovině roku 2019 prezident Weah podepsal zákon o domácím násilí, který byl původně navrhován a nepřijat v roce 2014. Zajišťuje přísnější tresty pro usvědčené z domácího násilí. Nebyly v něm ale zahrnuty žádné restrikce za provádění ženské obřizky (Equality Now 2019; FrontPage Africa 2019).

Ohledně LGBT+ lidem panuje v Libérii sociální stigma, které odrazuje od obhajoby jejich práv v politice. Tito lidé čelí i hrozbě násilí. Bývají stíháni za „dobrovolnou sodomií“, jak se píše v liberijském trestním zákoníku, a LGBT+ lidem podle něj hrozí až rok vězení (Freedom House 2020b: 6-7, 14; OHCHR, UNDP 2020: 9-12).

V Libérii je ústavou chráněna svoboda náboženského vyznání a stát nemá oficiální náboženství. Nicméně 86% obyvatelstva tvoří křesťané a muslimská menšina zažívá diskriminaci. Diskriminaci hlásí i další menšiny. Členům libanonské a asijské menšiny, jejichž rodiny žili v Libérii několik generací, je odepřeno občanství a jsou tak vyloučeni z politického života (Freedom House 2020b: 6-7, 9-10).

Svoboda projevu a tisku a právo na informace jsou zajišťovány ústavou, ale tato práva bývají v praxi často omezována. Investigativní novináři běžně dostávají výhrůžky i od členů vlády, kteří hrozí žalobami (Freedom House 2020b: 9-10).

Ústava zajišťuje nezávislé soudnictví, ale v praxi mu brání korupce a nedostatečné fondy, včetně peněz na platy soudců. Na soudnictví mimo korupci má

vliv i politika. V roce 2019 prezident Weah zbavil člena soudu funkce postupem, který ústava nepovoluje a stejně tak propustil soudce, který rozhodl v případě uzavření soukromé rádiové stanice v neprospěch vlády. Ústava garantuje i právo na řádný proces, to je ale velmi chabě dodržováno. Mnoho lidí obviněných ze zločinů stráví ve vyšetřovací vazbě delší čas, než je délka jejich trestu odnětí svobody. Občané s finančními prostředky jsou schopni soudce podplatit, aby rozhodl v jejich prospěch. Stejně jako soudy jsou zkorumpované i policejní složky, které postrádají státní finanční podporu k zajištění řádné ochrany občanů. I podmínky ve vězeních jsou velmi špatné a pokračují zprávy o násilí a výhrůžkách vůči vězňům (Freedome House 2020b: 12-13). Stálým problémem v zemi zůstává obchod s lidmi za účelem nucené práce nebo prostituce. Mnohé z obětí obchodu s lidmi jsou děti, které jsou prodávány na práci v diamantových dolech, zemědělskou práci nebo nucenou prostituci (Freedome House 2020b: 15-16).

Občanská práva jsou sice v Libérii garantována ústavou, ale ve velké části země je praktikováno zvykové právo, které znevýhodňuje ženy a národnostní i náboženské menšiny. Občanské svobody tedy nejsou řádně prosazovány vládou a nejsou zaručeny pro všechny občany.

Zásah poručnických orgánů

Politika v Libérii bývá sice ovlivněna úplatkářstvím, nezvolené skupiny jako armáda, církev nebo i další organizace ji nijak neovlivňují (Freedome House 2020b: 7).

Kategorie hybridního režimu

Jak je stanoveno výše, režim v Libérii je soutěživý. Občanské svobody jsou chráněny jen chabě. Poručnické orgány do politiky nezasahují. Podle systému Gilbert a Mohseniho bychom režim v Libérii číselně zaznamenaly jako 1-0-1. Jedná se tedy o *neliberální hybridní režim* (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

c. Myanmar

Soutěživost

Prezident je v Myanmaru volen nepřímo, volí ho členové legislativy. Zástupci armády v legislativě mají právo nominovat jednoho ze tří prezidentských kandidátů. Další dva kandidáty nominují volení členové každé komory parlamentu. Prezidentský

mandát získává kandidát s největším počtem hlasů. Zbývají dva kandidáti se stávají viceprezidenty. Tím je zajištěno, že kandidát, kterého nominovala armáda, se vždy stává buď prezidentem nebo viceprezidentem. V roce 2016 získal prezidentství kandidát strany NLD (National League for Democracy), Htin Kyaw. Ten v březnu 2018 rezignoval a nahradil ho Win Myint.

V Myanmaru je zvláštní pozice pro státního poradce, kterým je Aung San Suu Kyi. Tento post je podobný postu předsedy vlády a byl vytvořen přímo pro ni v roce 2016 skrze úpravu legislativy k tomu, aby obešla ustanovení daná ústavou sepsanou armádou v roce 2008, která ji vyloučila z prezidentských voleb kvůli tomu, že členové její nejbližší rodiny mají cizí státní občanství (Freedome House 2020c: 3; BBC 2015).

Rozsáhlé pravomoci má vrchní velitel ozbrojených sil, a to včetně kontroly nad ministerstvy souvisejících s bezpečností. Je vybírán skrze neprůhledný proces Radou národní obrany a bezpečnosti.

V Myanmaru je bikameralismus, dolní komora má 440 členů a horní 224 členů. Členové obou komor jsou voleni na pětileté funkční období. Čtvrtina křesel v obou komorách je rezervována pro členy armády, kteří jsou do funkce jmenováni vrchním velitelem ozbrojených sil (The Carter Center 2015: 5-7).

Mezinárodní pozorovatelé prohlásili volby 2015 za věrohodné a konstatovali, že výsledek voleb reflektoval vůli lidu, a to i navzdory období kampaně, které bylo poznamenáno protimuslimskou rétorikou, vyloučením muslimských kandidátů a zbavení volebního práva stovek tisíců Rohingů. NLD získala 135 z 168 volených křesel v horní komoře a 255 ze 330 volených křesel v dolní komoře. USDP (Union Solidarity and Development Party) podporovaná armádou skončila druhá s 12 křesly v horní a 30 v dolní komoře. Zbýlá křesla byla obsazena etnickými menšinami, dalšími stranami a nezávislými

V roce 2015 vyhrála NLD, která ve volbách 2018 prohrála. Existuje tedy reálná šance pro opozici, aby získala větší podporu a moc skrze volby. Nicméně armáda, která má své ústavní výsady a také napojení na stranu USDP limituje možnost opozice získat kontrolu nad exekutivou nebo legislativou skrze volby (The Carter Center 2015: 145, Freedome House 2020c: 6).

Vzhledem k výměně exekutivy a legislativy, pravidelnému konání voleb a zpráv od mezinárodních pozorovatelů je režim označen za soutěživý.

Občanské svobody

Novým politickým stranám je povoleno se registrovat a soutěžit relativně bez zásahu vládních představitelů. Mnoho stran pořádalo předvolební shromáždění napříč zemí. Při přípravě voleb byly politické strany relativně svobodné, některé strany se pro volby spojily, aby získaly větší potenciál. Soutěž i tak ale zůstává pokřivena tím, že strana USDP je systematicky podporována armádou (The Carter Center 2015: 135-137). Zákony také umožňují penalty, a to včetně zrušení registrace strany, v případě, že strany přijmou pomoc od cizí vlády nebo církve, anebo v případě, že zneužívají náboženství k politickým účelům nebo nerespektovali ústavu (Freedome House 2020c: 5).

Členové minoritních skupin čelí omezování jejich politických práv a volebních příležitostí. Etnické a náboženské menšiny jsou znevýhodňovány hlavně v otázkách občanství, bydliště a při registraci politických stran. Obzvláště jsou znevýhodňováni muslimští Rohingové. Většině z nich bylo odebráno státní občanství zákonem z roku 1982. V roce 2015 pod nátlakem budhistických nacionalistů prezident a později i ústavní soud zbavili Rohingy možnosti volit a stejně tak i kandidovat do voleb. Muslimové s dokumenty o občanství mohli volit ve volbách 2015, ale z více než 6 000 kandidátů na kandidátních listinách stran bylo pouze 28 muslimů. Žádný muslim současně v parlamentu nesedí. Vláda záměrně upravuje demografii státu, a to za použití násilí, vysídlování a dalších taktik. Rohingové čelili tvrdým restrikcím, včetně omezení velikosti rodiny, práva na manželský svazek, odeprání právního statutu a sociálních služeb, odnětí svobody a ztráty občanství. Obyvatelé bez státní příslušnosti, včetně Rohingů, nemohou legálně nakupovat nebo prodávat nemovitosti ani zakládat firmy. Pozemky a majetek Rohingů byly buď zbourány, zabaveny, přivlastněny nebo zastavěny, často s přímým zapojením armády. Experti na lidská práva a OSN označili porušování práv Rohingů za zločiny proti lidskosti a etnickou čistku (Freedome House 2020c: 7, 9, 15-16; Human Rights Watch 2018a: 1-2).

Ženy nejsou dostatečně reprezentovány ve vládě a ve státních službách, hlavně kvůli společenským předsudkům. Ženy jsou často diskriminovány i v zaměstnání a Myanmar proti tomu nemá žádnou výslovnou právní ochranu. Muži a ženy mají formálně rovná práva v osobních záležitostech. Přesto ale platí restrikce v manželství budhistické ženy a nebudhistického muže. Zákony, které mají ochránit ženy

před domácím násilím, sexuálním obtěžováním na pracovišti a znásilněním jsou slabé a zřídka kdy vynucované. Násilí proti ženám je stávajícím problémem. Armáda používá znásilnění jako válečnou zbraň proti ženám z etnických menšin a bezpečnostní pracovníci obvykle vyjdou bez trestu za sexuální násilí (Freedom House 2020c: 7, 15, 17).

Řada zákonů vytváří nepřátelské prostředí pro LGBT+ lidi. Sexuální styk se stejným pohlavím je kriminalizován a policie je vystavuje obtěžování, vydírání a fyzickému i sexuálnímu násilí (Nickerson 2016).

Svoboda médií je omezena. Existující zákony dovolují autoritám zamítnout licenci takovým médiím, jejichž zprávy považují za urážející náboženství nebo za hrozbu národní bezpečnosti. Riziko trestního stíhání za pomluvu a řada omezujících zákonů podporuje sebecenzuru. Přestože se přístup k internetu v posledních letech rozšířil, online aktivita také podléhá trestnímu postihu podle několika široce formulovaných zákonných ustanoveních. Rostoucí počet novinářů a uživatelů sociálních médií tak čelil obviněním z pomluvy ze strany politiků a armády. Nad žurnalisty dohlíží ministerstvo vnitra, které kontroluje armáda. Reportéři, kteří píšou o citlivých tématech, riskují, že se stanou předmětem obtěžování, fyzického násilí a uvěznění (Freedom House 2020c: 10, 12).

Neohlášené demonstrace jsou trestány až šesti měsíci ve vězení. Ačkoli není nutné k pořádání protestu získat povolení, je nutné ho nahlásit dopředu. Místní úředníci často v praxi považují tento proces za žádost o povolení. Obecný zákaz protestů platí v 11 městských částech centrálního Yangonu od listopadu 2017. Úřady občas používají nadměrné síly proti pokojným demonstrantům, někteří demonstranti jsou zatýkáni a obviněni z podněcování a pomluvy (Freedom House 2020c: 12).

Akademická svoboda není dodržována. Politické aktivity na kampusech univerzit jsou zakázány a univerzity nejsou autonomní. Na studentské spolky je nahlíženo s podezřením. Ministerstvo školství vyžaduje, aby studenti získali povolení na akce v prostorách kampusu, a to buď od univerzity nebo přímo od ministerstva. Podmínky pro získání povolení jsou složité. V únoru 2019 sedm studentských spolků dostalo pětiměsíční trest za organizaci poklidného protestu, jehož účastníci požadovali zvýšení bezpečnosti jejich kampusu (Fortify Rights 2019).

Svoboda náboženského vyznání je zajištěna ústavou. Rozlišuje buddhismus jako majoritní náboženství, ale také uznává křesťanství, islám, hinduismus

a animismus. Vláda občas zasahuje do náboženských shromáždění a pokouší se ovládnout budhistické duchovenstvo. Autority v praxi diskriminují menšinové náboženské skupiny, odmítají jim udělit povolení ke shromáždění a omezují vzdělávací aktivity, šíření víry a opravy bohoslužebných domů. Na sociálních sítích se zvedá vlna protimuslimské rétoriky. Některé státní instituce a zpravodajské platformy taktéž inklinují k diskriminaci muslimů (Freedome House 2020c: 11).

Korupce je v Myanmaru běžná navzdory vládním opatřením zaměřeným na její potlačení (Freedome House 2020c: 9).

Soudnictví není nezávislé. Soudci jsou navrhováni prezidentem a zákonodárci mohou nominovaného odmítnout pouze v případě, že je jasně prokázáno, že kandidát nespĺňuje kvalifikační požadavky. Soudy rozhodují případy v souladu s vládními zájmy. Zákony umožňují, aby byli jedinci zadrženi bez obvinění, soudu nebo přístupu k právnímu poradci po dobu až pěti let, pokud jsou považováni za hrozbu pro státní bezpečnost nebo státní suverenitu. Vězení v Myanmaru jsou přehlňená a podmínky pro vězně jsou někdy život ohrožující (Freedome House 2020c: 13-15).

V Myanmaru probíhají boje mezi armádou a povstaleckými etnickými skupinami, zejména pak ve státech Shan a Kachin. Vládní snahy o mír selhávají. Armáda používá takové praktiky jako náhodné ostřelování, mimosoudní zabíjení, nucené zmizení a další zneužití. Nejvážnějších porušení proti lidským právům se dopouští armáda na etnických a náboženských menšinách. Povstalecké skupiny se zapojily nuceného náboru. Oblasti na severu pokrývají nášlapné miny, které nastražili jak povstalci, tak i armáda. Autority někdy zabraňují humanitárním pracovníkům, aby pomohli obyvatelům zasaženým násilím. Občané prchají před boji. Ke konci roku 2019 bylo vysídleno desetitisíce lidí (Mathieson 2019).

Vážnými problémy zůstávají i obchod s lidmi, nucené práce, dětská práce a verbování dětských vojáků. Vládní snahy tyto problémy vyřešit jsou nedostatečné. Dětsí vojáci jsou odváděni i armádou, povstalecké skupiny, které děti rekrutují, také rekrutují občany pro nucenou práci. Oběti obchodu s lidmi zahrnují ženy a dívky, které jsou oběťmi sexuálního otroctví nebo jsou prodávány jako nevěsty mužům do Číny. Zejména lidé vysídlení kvůli konfliktu jsou zranitelní vůči vykořisťování. Různé obchodní a jiné zájmy používají nucené práce, a to navzdory tomu, že od roku 2000 platí zákaz takových praktik (Freedome House 2020c: 17).

Především kvůli popírání práv menšinových etnických skupin a porušování jejich lidských práv je patrné, že občanské svobody v Myanmaru nejsou vládou ochraňovány a jsou porušovány.

Zásah poručnických orgánů

Armáda jakožto nevolená instituce má značný vliv na politiku. Armáda má zaručená místa ve vládě a zaručenou kontrolu nad ministerstvem obrany, vnitra a zahraničních věcí. Ústava z roku 2008 umožňuje armádě rozpustit civilní vládu a parlament a vládnout přímo, pokud prezident vyhlásí výjimečný stav. Armáda si rovněž ponechala právo veta ohledně změn ústavy (Freedome House 2020c: 7-8; The Carter Center 2015: 131). Z toho důvodu je režim označen za poručnický.

Kategorie hybridního režimu

Politický režim v Myanmaru je tedy soutěživý, ale občanské svobody jsou v něm hrubě porušovány a poručnické orgány běžně ovlivňují politiku. Podle číselného systému Gilbert a Mohseniho lze poměry v režimu zapsat takto: 1-0-0 a jedná se tudíž o *neliberální poručnický režim* (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

d. Nepál

Soutěživost

Hlavou státu je prezident, který je volen až na dvě pětiletá volební období, a to nepřímou volbou. Legitimita výkonné moci je z velké části dána shodou legislativy a provinčními volbami. Současná prezidentka Bidhya Devi Bhandari byla v březnu 2018 zvolena pro své druhé funkční období a byla první ženou, která zastávala funkci prezidenta v Nepálu (DD News 2018).

Parlament v Nepálu je dvoukomorový. Dolní sněmovna parlamentu má 275 členů volených na pět let. 165 je voleno přímo v jednomandátových obvodech, 110 proporčním zastoupením. Horní sněmovna parlamentu má 59 členů, 56 voleno nepřímou volebním výborem tvořeným provinčními a místními představiteli. Zbylé tři členy nominuje prezident (Freedome House 2020d: 2).

V únoru 2018 se stal premiérem Nepálu Khadga Prasad Sharma Oli poté, co jeho strana CNP-UML (the Communist Party of Nepal-Unified Marxist-Leninist) získala většinu v obou komorách parlamentu ve volbách 2017. Pozorovatelská mise EU shledala tyto volby celkově důvěryhodnými. Stejně tak Freedome House hodnotí

parlamentní volby jako svobodné a férové, i přes to, že narozdíl od předchozích voleb došlo k incidentům předvolebního násilí při kampani. Během kampaňového shromáždění CPN-UML byli zabití tři lidé policií a v souvislosti s volební kampaní byl zabit i jeden policista. Jednalo se ale o ojedinělé násilí. Nárůst násilných incidentů byl zaznamenán před volbami především na jihu země, souvisel s mezistranickým napětím a separatistickou opozicí (Firstpost 2017; Freedom House 2020d: 2-4).

Výsledky voleb byly přijaty zúčastněnými stranami. Výjimkou byla strana RJP-N (Rastriya Janata Party-Nepal), která zastřešuje skupiny reprezentující etnikum Madhesis. Tato strana bojkotovala několik kol místních hlasování s ohledem na stížnosti související s ustanovením ústavy z roku 2015, která zahrnují vymezení provincií, poměrné zastoupení podle počtu obyvatel a ustanovení zákona o občanství (Sharma 2017).

Podle kritérií soutěživosti státu uvedených v předchozí kapitole, a to především na základě pravidelné výměny exekutivy a legislativy, můžeme podle výše uvedených informací současný režim v Nepálu označit za soutěživý.

Občanské svobody

Nepál se stále vyrovnává s následky občanské války, která proběhla mezi maoistickými povstanci a vládními silami v letech 1996-2006. Během války zemřelo více než 13 000 lidí, mnoho dalších lidí zmizelo, bylo mučeno nebo znásilněno. Ačkoli ústava z roku 2015 představuje značný pokrok v přebírání zodpovědnosti z násilností spáchaných během občanské války, následky konfliktu zůstávají neřešené, a to kvůli politickým machinacím komisí vyšetřujících konflikt, které nevykazují žádný pokrok. To vede k nedostatečným trestům za porušování lidských práv, ke kterému v Nepálu stále dochází (Human Rights Watch 2020c: 1-6). Na příkladu z roku 2019, kdy byli zabití tři lidé policií, ať už ve vazbě nebo při neozbrojeném protestu, je vidět stagnace vyšetřujících orgánů. Ve všech třech případech se policie ani vláda nezodpovídala ze zabití lidí (Human Rights Watch 2020c: 8-9). S tím souvisí výzkum, který provádělo Advocacy Forum, zabývající se mučením v policejní vazbě. Nejen, že se ukázalo, že mučení je ve věznicích běžně přítomné, ale i že členové marginalizovaných komunit jsou mučení podrobováni častěji, než členové takzvaných vyšších kast (Human Rights Watch 2020c: 23).

Ohrožena je v Nepálu svoboda projevu a právo na informace. I vysoce postavení vládní představitelé mají tendenci umlčovat kritiku médií nátlakem nebo zastrašováním (Freedome House 2020d: 7-9). Současná vláda premiéra K. P. Sharma Oliho navrhuje zákon, který ohrožuje svobodu projevu, spolu s dalšími zákony o médiích, informační technologii a masové komunikaci, které obsahují nespočet potenciálně nebezpečných opatření. Podle návrhu zákona se za trestné považuje „*poškození národní hrdosti*“ nebo „*poškození prestiže*“ (Freedome House 2020d: 29). Návrh zahrnuje rozsáhlé kontroly online aktivity na sociálních médiích. Mnohá z nových opatření přinášejí pokuty nebo tresty odnětí svobody. Podle jednoho ze zákonů by měla nepálská zpravodajská služba neomezené pravomoci vyhledávání a dohledu (Freedome House 2020d: 29, Rai 2019).

V Nepálu přetrvává chudoba, nejen v důsledku občanské války, ale i vlivem přírodních katastrof. V roce 2015 zasáhlo Nepál ničující zemětřesení a vláda selhala v distribuci humanitárních fondů. V důsledku přetrvávající chudoby a nedostatečného přístupu ke vzdělání se v Nepálu stále hojně vyskytují dětské sňatky, a to i přes zákonem stanovenou věkovou hranici k uzavření sňatku, která je 20 let. Dětské sňatky dohadují příbuzní většinou ze stran dívek. Následkem brzkého sňatku u dívek dochází k tomu, že dívky jsou nuceny opustit předčasně školu, často jsou nuceny mít děti ve velmi mladém věku a podstupují tak zdravotní rizika. Podle průzkumu jsou také tyto ženy často oběťmi domácího násilí (Human Rights Watch 2016: 3-5).

Přístup ke vzdělání v Nepálu nemají zaručený všechny děti. Podle šetření Human Rights Watch většina dětí se zdravotním postižením nemá přístup ke vzdělání, anebo jsou segregovány a není jim dovoleno vzdělávat se společně s ostatními dětmi. Navzdory novým opatřením ke zlepšení práv lidí se zdravotním handicapem, velká část takových dětí čelí významným překážkám ve vzdělání (Human Rights Watch 2018b: 1-5).

Náboženská svoboda je chráněna ústavou a je praktikována tolerance vůči různým náboženským skupinám, porušení je hlášeno pouze příležitostně, zejména u muslimů. V Nepálu je zákonem zakázáno obracení na víru a pod tímto zákonem byli stíháni někteří křesťané (Freedome House 2020d:9).

Práva sexuálních menšin zahrnuje ústava z roku 2015, nicméně lidé z LGBT+ komunity čelí pokračujícímu obtěžování ze stran autorit a některých občanů (Sharma, Banerji 2020).

Současná podoba ústavy zajišťuje ochranu základních lidských práv pouze pro nepálské občany, což zanechává stejná práva pro občany jiných zemí, včetně migrantů a lidí, kteří nemohou občanství dokázat, neochráněná (Human Rights Watch 2020c: 12-13).

Ačkoli od konce občanské války došlo ke zlepšení v některých oblastech občanských práv, zůstávají v této oblasti i značné nedostatky. Pro podstatu této práce, a tudíž zařazení státu do jedné z kategorií určených autory Gilbert a Mohsenim, musí být občanské svobody označeny buď za široce ochraňované vládním režimem nebo za slabě ochraňované. Vzhledem k nedostatečným opatřením proti porušování lidských práv v Nepálu, stejně tak vzhledem k rozdílnému zacházení s menšinami, ohrožení svobody projevu a práva na informace, nedostatečnému přístupu ke vzdělání, přetrvávající chudobě a faktu, že ústava garantuje základní lidská práva pouze svým občanům, je jasné, že občanské svobody široce ochraňovány nejsou. Tato porušení občanských svobod mají vliv na participaci občanů v politice, a tudíž i na férovou soutěž (Gilbert, Mohseni 2011: 285).

Zásah poručnických orgánů

Ze zpráv z Freedom House a Human Rights Watch vyplývá, že v Nepálu nezasahují do politiky ani ji neovlivňují poručnické organizace jako armáda, monarchové nebo církevní představitelé (Freedom House 2020d: 5-6, Human Rights Watch 2020c).

Kategorie hybridního režimu

Režim v Nepálu je soutěživý, ale občanské svobody nejsou široce ochraňované. Poručnické orgány nemají vliv na politiku v zemi. Bodovým systémem lze zapsat jako 1-0-1. Režim v Nepálu tedy odpovídá kategorii hybridního režimu Gilbert a Mohseniho s názvem *neliberální hybridní režim* (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

e. **Salvador**

Soutěživost

Prezident v Salvadoru je volen přímo na jedno pětileté funkční období. V únoru 2019 byl v prvním kole voleb zvolen prezidentem Nayib Bukele z GANA (the Grand Alliance for National Unity). Porazil kandidáty ARENA (Nationalist Republican Alliance) a FMLN (Farabundo Martí National Liberation Front), strany, které dlouhou dobu dominovali v salvadorské politice. Bukele se stal prvním kandidátem třetí strany, který vyhrál prezidentství od konce občanské války v roce 1992 (Freedom House 2020e: 2-3; The Guardian 2019).

Volby do parlamentu, který je v Salvadoru jednokomorový a má 84 členů, proběhly v březnu 2018. Ve volbách získala nejvíce hlasů ARENA, druhá FMLN a třetí GANA. Přičemž byl oproti předchozím volbám zaznamenán značný pokles hlasů pro první dvě strany. Pozorovatelská mise Evropské unie prohlásila volby za dobře zorganizované, transparentní a nejklidnější od roku 1992, kdy mírová dohoda ukončila dvanáct let trvající občanskou válku. Pozorovatelé ovšem vytkli nedostatečné proškolení voličů o způsobu volby, a to hlavně při volení kandidátů napříč volebními stranami (European Commission 2018: 1-3; Freedom House 2020e: 2-5).

Výsledky voleb, ze kterých vzešel jako vítěz kandidát do té doby nedominující strany a které nezávislí pozorovatelé hodnotili jako důvěryhodné a transparentní, dokazují, že režim v Salvadoru je soutěživý.

Občanské svobody

Etnické, náboženské, genderové skupiny a LGBT+ lidé mají v Salvadoru plné politické a volební příležitosti, nejsou však dostatečně reprezentováni v legislativě a ve vysokých vládních pozicích. V roce 2018 bylo v parlamentu zastoupeno lehce přes 30 % žen. Tento podíl je daný nařízením. Jenom 10 % žen zastávalo funkci starostek v oblastních volbách. Kabinet prezidenta Bukeleho dosáhl zlepšení v genderové rovnosti udělením osmi ministerských křesel ženám. V praxi jsou zájmy žen velmi chabě reprezentovány (Freedom House 2020e: 5-6). Např. potraty jsou v Salvadoru nelegální za všech okolností a ženy, které údajně potrat podstoupí jsou uvězněny za zabití nebo vraždu. Potrat není legální ani v případě ohrožení života

matky ani v případech těhotenství způsobeného znásilněním (Freedom House 2020e: 16, Human Rights Watch 2019b: 4).

Ústava zajišťuje svobodu tisku. V praxi funguje silná mediální scéna, ale reportéři bývají podrobováni obtěžování, výhružkám smrti a násilným aktům po zprávách o korupci a o násilí gangů, které v Salvadoru hojně působí. To nutí reportéry k sebecenzuře. Většina země závisí na soukromých televizních a rádiových sítích. Přístup k internetu není nijak omezen. V roce 2019 se policie a vládní představitelé snažili zabránit tisku, aby informoval o citlivých tématech. Policie například zastavila tisk od pokrytí protestu veteránů, žurnalistům byl zakázán vstup na místa činu vraždy a některým žurnalistům byl znemožněn přístup na inauguraci prezidenta Bukeleho (Freedom House 2020e: 10-11, Human Rights Watch 2019b: 4).

Svoboda náboženského vyznání je vládou obecně respektována, nicméně někteří náboženští představitelé byli cílem násilí gangů (Freedom House 2020e: 11).

Akademická svoboda je respektována a na vzdělávací systém nepůsobí rozsáhlá politická indoktrinace, nicméně zastrašování a násilí od členů gangů proti učitelům a studentům představuje stávající problém pro vzdělávací systém. Freedom House také podotýká, že studentky, které otěhotní během studia, často školu nedokončí, a to většinou na nátlak od ředitelů škol (Freedom House 2020e: 10-11).

V Salvadoru je dodržována i svoboda shromažďování, veřejné protesty a shromáždění jsou povolené, ale kvůli výskytům násilí ze stran gangů, není možné zaručit bezpečnost účastníků (Freedom House 2020e: 11).

Vážným problémem zůstává korupce, a to i přes snahy současného prezidenta ji odstranit. Do případů korupce z minulých let jsou zapleteni i bývalí prezidenti a vládní strany, a to v případech převedení peněz, které byly poskytnuty Taiwanem na podporu přeživších po zemětřesení v roce 2001, do fondů politické strany nebo přímo pro prezidenta (Taiwan News 2018). Korupce zasahuje ve velkém i do soudnictví, jehož nezávislost není vládou důsledně dodržována a legislativa ne vždy uposlechne rozhodnutí Nejvyššího soudu. Jedinci s určitou mocí se mohou vyhnout spravedlnosti vyvíjením nátlaku na soudy (Freedom House 2020e: 7-8, 12). V případě vyšetřování masakru s El Mozote z období dvanáct let trvající občanské války byl soudu odepřen přístup k armádním záznamům. Masakr se stal v roce 1981 a jedná se o jedno z největších masových zabíjení v moderní historii latinské Ameriky,

kdy během tří dnů bylo zabito přes 987 neozbrojených lidí z El Mozote, včetně 533 dětí, vojenskou silou vycvičenou USA, která byla vyslána do oblasti bojovat s levicovými partyzány. Mnoho z obětí bylo před zabitím mučeno a znásilněno. Při nástupu do funkce se prezident Bukele zavázal k zaručení přístupu k armádním záznamům, které armáda odmítla soudu vydat. Prezident učinil po vlastním šetření prohlášení, že mnohé ze záznamů souvisejících s masakrem byly zničeny a všechny existující záznamy předal soudu. Nicméně tyto záznamy byly téměř shodné se záznamy předanými jeho předchůdci. Protože armáda neposkytne přístup do kasáren soudci, není možné tyto informace nijak ověřit. Oběti masakru a jejich příbuzní stále čekají na soud (Vivanco 2020).

Největší problém v Salvadoru představují gangy, které kontrolují rozsáhlá území napříč zemí a vydírají obyvatelé. Donucením rekrutují děti a podrobují některé ženy, dívky a LGBT lidi do sexuálního otroctví. Gangy také nechávají lidi zmizet nebo je odstraňují, a to včetně představitelů vlády, obranných jednotek nebo novinářů. Kvůli aktivitě gangů má Salvador jedno z nejvyšších čísel v počtu vražd. Proti činnostem gangů se obranné jednotky ukazují jako neefektivní a neschopné ochránit občany. Také ve snaze gangy zastavit páchají závažná zneužití včetně mimosoudních poprav údajných členů gangů, sexuálního násilí a nuceného zmizení (Human Rights Watch 2019b: 1-2). Kvůli aktivitě gangů byly během posledních let vysídleny stovky lidí (Freedom House 2020e: 15). Vlivem působení kriminálních skupin Salvador zůstává zdrojovou, přestupní i cílovou zemí pro obchod s lidmi, přesněji s ženami, dětmi a LGBT+ lidmi. Děti jsou často ekonomicky vykořisťované, vážným problémem je dětská práce. Děti vykonávají nebezpečné práce v zemědělství a jsou rekrutovány gangy a dalšími kriminálníky pro ilegální aktivity. Vláda zajistila zlepšení ve sběru a publikování dat na toto téma a také pokračovala v Národním plánu na ochranu dětí a dospívajících, ale pokrok je pomalý (Freedom House 2020e: 17).

LGBT+ lidé jsou terčem násilí jak gangů, tak i některých policistů. V roce 2015 Salvador stanovil jako trestný čin zločin z nenávisti, takto však do roku 2018 nebyl stíhán žádný trestní čin (Human Rights Watch 2019b: 4).

Salvador se potýká s přeplněním věznic. Nápravná zařízení jsou navržena k zadržení až 11 400 vězňů k lednu 2018 zadržovaly více než 38 700 vězňů. Z důvodu přeplnění a překročení kapacit věznic se mezi vězni rychle šíří nemoci, zvyšuje se hlavně počet vězňů nakažených tuberkulózou (Human Rights Watch 2019b: 2).

Z výše uvedených informací je patrné, že Salvador čelí vážným problémům a porušování občanských svobod ze strany kriminálních skupin. I přes občasné porušení je zde patrná snaha státu tuto skutečnost napravovat, stejně tak snaha řešit korupci ve státě. Fakt, že zde všechny skupiny mají plné politické a volební příležitosti, že se zlepšuje genderová rovnost, svoboda tisku i přes zásah gangů je vládou dodržována, stejně tak je zajištěna i svoboda vyznání, přístup ke vzdělání, svoboda shromažďování a organizování veřejných protestů, svědčí o liberálních vztazích státu a společnosti. Je zřejmé, že vláda neomezuje participaci občanů na politickém životě. Občanské svobody v Salvadoru tedy budou označeny za ochraňované.

Poručnický zásah

Na politický život mají značný vliv kriminální skupiny. Političtí představitelé čelí často výhrůžkám od těchto skupin. Přesto jsou tu ale neustále zprávy o vyjednáváních a transakcích mezi politickými stranami a kriminálními organizacemi. Například lídři stran vyjednávají s kriminálními lidry, aby zajistili povolení volebních shromáždění nebo jiného působení v oblastech kontrolovaných gangy. Podle policie jsou všechny velké politické strany zapleteny do takových vyjednávání a někteří politici během výslechů otevřeně přiznali spolupráci, popsali detaily a realitu, která doprovází politické operace. Gangy takto skrze politiky prosazují své zájmy a narušují vládní agendu. Strany také často najímají gangy, aby si zajistily bezpečnost pro své akce. Transakce mezi stranami a gangy také zahrnují dohody ve kterých lídři gangů získají zvláštní přístup k investicím do sociálních služeb pro rodiny gangů, politiků nebo politických stran (Freedom House 2020e: 5).

Přestože kriminální skupiny nejsou vysloveně poručnické instituce, využívají svůj vliv k prosazení vlastních zájmů skrze politiky a jejich vliv na vládní politiku je významný. Dokud bude přítomen, nelze Salvador označit za plně demokratický stát. Z těchto důvodů je Salvadoru připsán zásah poručnických orgánů pozitivně.

Kategorie hybridního režimu

Politický režim v Salvadoru, jak je stanoveno výše, je soutěživý a občanské svobody tam jsou ochraňovány, ale poručnické orgány zasahují do politiky a ovlivňují ji. Podle číselného systému Gilbert a Mohseniho lze tato kritéria zapsat následovně: 1-1-0 a jedná se tudíž o *poručnický režim* (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

f. Zambie

Soutěživost

Prezident je v Zambii volen přímo maximálně na dvě pětiletá období. V roce 2016 byl na prezidentský post znovuzvolen Edgar Lungu ze strany PF (Patriotic Front). Volby v roce 2016 byly provázeny násilím mezi voliči PF a voliči UPND (United Party for National Development), jejichž kandidát na prezidenta Hakainde Hichilema skončil ve volbách druhý. Přesto, že volby měly značné problémy, mezinárodní pozorovatelé prohlásili výsledky voleb za důvěryhodné (AfricaNews 2016; Freedom House 2020f: 1-3).

Parlament v Zambii tvoří jedna komora, kterou je Národní shromáždění složené ze 156 volených členů, 8 členů vybraných prezidentem a 3 křesel přidělených více prezidentovi, řečníkovi a jeho zástupci. Volby do legislativy se konaly současně s prezidentskými volbami a provázely je stejné problémy. I přes ně ale mezinárodní pozorovatelé označili volby za věrohodné. Vítězná strana PF získala 80 křesel, druhá strana UPND získala 58, zbylá křesla získali nezávislí a malé strany (ElectionGuide 2018; Freedom House 2020f: 3-4).

Vzhledem k tomu, že se v Zambii pravidelně konají volby, prezident může působit na postu maximálně dvě volební období, mezinárodní pozorovatelé shledaly volby věrohodnými, voleb se účastní více stran, které mohou získat moc, je režim v Zambii onačen za soutěživý.

Občanské svobody

V Zambii je tedy soutěživý režim, kvalita soutěže ale není stoprocentní. Opoziční média byla před volbami 2016 omezována a vládnoucí strana také zneužívala veřejné zdroje. Ze zkušenosti z voleb 2016 vzešel nový volební zákon, který ale během voleb 2019 nebyl plně aplikován, a to především kvůli rozporům mezi obsahem zákona s ústavou (Freedom House 2020f: 1-4).

Politické strany obvykle nečelí obtížným registračním požadavkům a mohou kandidovat i nezávislí. Opoziční strany ale opakovaně čelí obtěžování, zatýkání a dalším významným překážkám v jejich aktivitách. Voliči vládnoucí strany narušili vysílání soukromé televize a rádia a napadli média, která plánovala uvést členy opozice. Policie také opakovaně blokovala lídra strany UPND, aby nepořádal volební akce v okolí hlavního města. Dalšími prostředky, jak vládní strana omezuje opozici

jsou zastrašování nebo stíhání za údajné pomluvy prezidenta. Současná opozice pravidelně získává křesla v legislativě a UPND značně znásobila svou reprezentaci po volbách 2016, ale schopnost stran soutěžit je omezována intenzivním tlakem na soukromá média, zákonem o veřejném pořádku, který bránil konání opozičních akcí, a politickým násilím. Zákony, které mu mají zabránit nejsou dostatečně prosazovány. V roce 2019 politické násilí, především během parlamentních voleb, nebylo trestáno vůbec, přitom způsobilo smrt tří lidí (Freedome House 2020f: 4-5).

Volební právo je v Zambii všeobecné pro všechny. Ženy mají rovná politická práva, ale jenom 30 žen získalo po volbách 2016 místo v parlamentu a jenom pár zastává pozici ve vládě. Od kandidatury brání ženám požadavek, že zvolení představitelé musí mít vystudovanou střední školu. V Zambii stejně jako v jiných státech Afriky je vysoké procento dospívajících těhotných dívek. Dívky, které otěhotní v čase, kdy by měly chodit školy, čelí mnoha sociálním a finančním překážkám v pokračování ve vzdělávání. Ženy také často čelí sexuálnímu obtěžování. Navzdory rovným právům pro muže i ženy, která jsou dána ústavou, v praxi převládá genderová diskriminace, hojně v otázkách dědického práva a vlastnictví pozemků. Běžnou záležitostí je i domácí násilí. Znásilnění podle zákona může být trestáno vězením s tvrdou prací, ale problém je přesto rozšířený a zákon nebývá často prosazován (Freedome House 2020f: 5, 12-13; Human Rights Watch 2018c: 5-7).

Dětská práce je také stále přítomna v Zambii, navzdory zákonům, které ji mají zabránit. Stejně tak je tomu s pracovním vykořisťováním a obchodu s lidmi. Co se ochrany dětí týče, vláda selhává v zajištění pro děti bezpečného prostředí. VV oblasti Kabwe, kdy byly doly na olovo jsou celé oblasti kontaminované olovem. Nejvíce zasaženy jsou právě děti a otrava olovem u nich může vést k mnoha trvalým postižením (Freedome House 2020: 13; Human Rights Watch 2019c: 1-4).

LGBT+ lidé nemají vůbec možnost obhajovat své zájmy skrze politický systém, a to kvůli kriminalizaci sexuálního aktu mezi lidmi stejného pohlaví. Ten může být trestán patnáctiletým vězením. Zákon je aktivně vynucován (BBC 2019; Freedome House 2020f: 6, 12).

Svobodná diskuse a svoboda osobního projevu existuje, i když vláda sleduje projevy občanů na živých rozhlasových show a sociálních médiích, a někdy následují právní postihy. V roce 2018 kabinet schválil nejasně formulovaný návrh zákona o kyberbezpečnosti a počítačové kriminalitě. Bojovníci za práva varují, že by

to mohlo být použito k monitorování a trestání protivládních projevů na sociálních sítích (Freedome House 2020f: 9).

Svoboda tisku je garantována ústavou, ale v praxi omezena. Sebecenzura je mezi novináři běžná. Veřejná média ve velkém poskytují vládní pohled na věc a vynechávají opozici. Naopak některé soukromé plátky vládu ostře kritizují. Taková média jsou potom úřady svévolně uzavírána, novináři riskují poškození vybavení, zatčení a obtěžování ze strany vlády a příznivců strany (Freedome House 2020f: 8).

Svoboda náboženského vyznání je obecně respektována, nicméně ústava ustanovuje Zambii křesťanským národem a vláda byla kritizována za to, že se častěji angažuje v aktivitách, které znejasňují hranici mezi církví a státem (Freedome House 2020f: 8).

Akademická svoboda nijak omezována není, nicméně autority tlačí na studentské spolky v reakci na protesty. Demonstranti z řad studentů riskují zatčení a násilné rozeznání policií. Svoboda shromažďování je sice garantována ústavou, ale není vládou respektována. I mírové protesty proti vládě a politická setkání organizovaná opozicí jsou často omezována pod zákonem o veřejném pořádku. Policie musí dostat upozornění na demonstraci dlouho dopředu a často je nepovolí (Freedome House 2020f: 9-10).

Nezávislost soudů je dána zákony, ale v praxi je soudnictví podrobena politickému tlaku. V listopadu 2018 prezident Lungu varoval, že by vznikl chaos, kdyby ústavní soud zkusil zablokovat jeho šanci kandidovat pro třetí období v roce 2021. V prosinci soud ustanovený výhradně z pověřenců Lunga jednohlasně rozhodl, že prezident je oprávněn kandidovat v roce 2021 bez porušení limitu dvou volebních období, protože jeho první období trvalo pouze rok a půl a bylo dokončením období vlády Michaela Sata, který zemřel v úřadu v roce 2004 (AfricaNews 2018).

Zadržovací vazby před soudem někdy trvají roky a panují v nich tvrdé podmínky. Mnoho z obviněných nemá přístup k právní pomoci kvůli nevyřízeným případům a omezeným zdrojům. V zemědělských oblastech běžně zasedají soudy různého složení a kvality, které často rozhodují v rozporu s ústavou a zákonem. Takto rozhodují mnoho občanských záležitostí. Rozšířená je policejní brutalita a běžné je i mučení při výslechu. Bezpečnostní síly působí beztrestně. Podmínky v detenčních zařízeních a vězeních jsou špatné a jsou i zprávy o nucené práci, zneužívání vězňů a žalostných zdravotních podmínkách (Freedome House 2020f: 10; Phiri 2017).

V Zambii je ve vládě rozšířena korupce, často není trestána. Trestní stíhání, když už k nim dojde, a rozhodnutí soudů ve věcech korupce, bývají vnímána jako politicky motivované. Protikorupční orgány stejně tak jako soudy často podléhají vlivu vlády. Jako reakce na problémy s korupcí se některé země, konkrétně Spojené království, Irsko, Finsko a Švédsko, se rozhodly v roce 2018 stáhnout finanční pomoc pro Zambii po obvinění, že necelých pět milionů dolarů z finančních darů bylo zpronevěřeno ministry. Lungu následně ministry, kterých se obvinění týkalo, zbavil funkce za jejich roli při skandálu a byli obviněni ze zneužití funkce (Austin 2018; BBC 2018).

V Zambii je kolem 85 000 uprchlíků, kteří jsou místním a mezinárodním zákonem chráněni, často ale trpí omezeným přístupem k základním službám a jsou zvláště zranitelní vůči genderově orientovanému násilí. Nevládní organizace, i takové, které pomáhají právě uprchlíkům, působí v omezujícím prostředí a požaduje se po nich, aby se registrovaly každých pět let (Freedom House 2020f: 10, 12).

Výše uvedené skutečnosti svědčí o neliberálních vztazích státu a občanů. Především pak omezování opozice a diskriminace na základě genderu a sexuální orientace. I svoboda tisku je značně omezena a svoboda shromažďování není stoprocentně zajištěna. Tyto svobody mají vliv na participaci občanů v politice a jejich porušování vytváří nerovné hrací pole. Neschopnost a neochota vlády zlepšit úroveň participace občanů, zlepšit úroveň soudů a to, že neučinila žádné kroky k zaručení nezávislosti soudů také svědčí o snaze vlády získat výhody v soutěži. K tomu jsou občanské svobody záměrně porušovány.

Zásah poručnických orgánů

V Zambii má značný vliv na politiku vládnoucí strana PF. Nezvolené složky jako např. armáda a církve ale do politiky nezasahují a neovlivňují ji (Freedom House 2020f: 6).

Kategorie hybridního režimu

Režim v Zambii je tedy soutěživý, občanské svobody nejsou ochraňovány a není zde přítomen zásah poručnických orgánů do politiky. Zapsáno číselným systémem Gilbert a Mohseniho vypadá režim následovně: 1-0-1 a odpovídá kategorii *neliberální režim* (Gilbert, Mohseni 2011: 291-292).

Organizace a jejich projekty

Tato kapitola zahrnuje pouze projekty vybraných organizací v zemích, ve kterých daná organizace působila v době zde zkoumaného volebního období. Nejsou zde zahrnuty projekty, které se týkají reakce na propuknutí nemoci (v tomto kontextu konkrétně eboly v Libérii) ani reakce na přírodní katastrofu.

a. Action Aid International

ActionAid je federace, která má za cíl boj proti chudobě a nespravedlnosti. Pracuje na dosažení sociální spravedlnosti a genderové rovnosti. Působí v několika širších oblastech, kterými jsou ženy, politika a ekonomika, země a klima a nouzové situace.

ActionAid byla založena jako charita v roce 1972. V devadesátých letech přijala přístup založený na rozvoji lidských práv. Hlavní kancelář má v Johannesburgu v Jižní Africe. Dnes má federace 43 členů napříč Afrikou, Amerikou, Asií a Evropou (ActionAid a; ActionAid International 2020: 4-5).

ActionAid International v Libérii

Organizace ve spolupráci s Community Health Care Initiative a Association of Female Lawyers in Liberia pracuje na snižování sexuálního násilí a násilí založeném na genderu. Provádí pomoc přeživším tohoto druhu násilí v Libérii. Dosahuje toho obhajobou implementace zákonů, které mají chránit ženy, dívky a sexuální menšinové skupiny. Upevňuje místní a národní mechanismy na jejich ochranu (ActionAid b).

ActionAid International v Myanmaru

V Myanmaru organizace pomáhá vylepšit sociální spravedlnost a genderovou rovnost. Činí tak skrze vedení feministických organizací. Skrze komunity vede ženy a mladé lidi k participaci na rozvojových procesech, které ovlivňují národní i mezinárodní politiku (ActionAid a).

ActionAid International v Nepálu

V Nepálu se organizace zaměřuje na posílení postavení žen, zlepšení bezpečnosti a zabezpečení žen a dívek a zlepšení jejich produktivních rolí.

Organizace se také snaží poskytnout kvalitní vzdělání a zajistit tak dětská práva ve škole. Také chce zajistit, že vláda investuje do vzdělání a zvýšit jeho prioritizaci.

Organizace chce také prosazovat pozemková práva lidí a agrární politické reformy. Soustředí se hlavně na posílení ekonomického postavení lidí žijících v chudobě a podporu udržitelných zemědělských postupů. Rovněž organizace narušuje genderový stereotyp v dělení práce (ActionAid a).

ActionAid International v Zambii

Organizace se v Zambii snaží prosazovat práva žen, občanskou účast a angažovat mladé lidi. Také podporuje farmáře pro zlepšování jejich obživy (ActionAid).

b. Amnesty International

Amnesty International je celosvětové hnutí a vede kampaň za lidská práva pro všechny. Tato organizace vyšetřuje a zveřejňuje fakta o porušování lidských práv. Lobují u vlád a dalších mocných skupin, např. společností, a zajišťují a dohlížejí na dodržování mezinárodních práv. Také podporuje lidi, aby se dožadovali svých práv, skrze vzdělávání, poučení a rozšíření znalosti problematiky. Počátky Amnesty International sahají do roku 1961. Základnu má organizace v Londýně a odtud se rozšířila do regionálních úřadů po celém světě. Na národní úrovni funguje ve více než 70 zemích (Amnesty International).

Amnesty International v Guatemale

V Guatemale Amnesty International hlavně bojuje za práva domorodých lidí skrze kampaně, které mají přitáhnout k tématu co nejvíce lidí, a tím vytvořit tlak na vládu. Především jde o zachování půdy domorodým obyvatelům pro zemědělství. V zemi jsou totiž skupována území zahraničními společnostmi, které zde chtějí těžít vzácné kovy.

Amnesty v Guatemale také bojuje proti beztrestnosti (Amnesty International; Giribet 2018).

Amnesty International v Myanmaru

V Myanmaru Amnesty především bojovala za svobodu projevu, a to skrze vyvíjení tlaku na vládu a armádu. Amnesty se postavila za několik případů, kdy byli

lidé, kteří veřejně vystoupili proti armádě, uvěznění nebo jim vězení hrozilo (Amnesty International).

Amnesty International v Nepálu

V Nepálu Amnesty podporuje obhájkyň a obhájce práv žen a chce tím docílit genderové rovnosti (Amnesty International).

Amnesty International v Salvadoru

V Salvadoru směřuje Amnesty svou kampaň proti kriminalizaci potratů (Amnesty International).

c. Avocats Sans Frontières

Organizace Avocats Sans Frontières funguje od roku 1992, kdy byla založena v Bruselu, kde má svou základnu. Organizace má úřady v sedmi různých zemích a zaměstnává zhruba 80 lidí z 15 různých zemí. Zaměřuje se na ochranu lidských práv a zajištění spravedlnosti. Toho dosahuje skrze informování o lidských právech, pomáháním občanské společnosti a právníkům v poskytování lepší pomoci a prosazováním legislativních reforem určených ke zvýšení dodržování lidských práv, pomocí lidem v závažné situaci, aby se emancipovali a dožadovali se svých práv a byli je schopni prosadit. Dále poskytováním služeb právní pomoci a budováním kapacit (Avocats Sans Frontières).

Avocats Sans Frontières v Guatemale

V Guatemale, stejně tak jako v Burundi, Kolumbii, Nepálu, Ugandě a v DR Kongo, se organizace zaměřila na pomoc k plné implementaci principů Římského statutu Mezinárodního trestního soudu, a to zlepšením přístupu ke spravedlnosti v těchto státech. (Římský státu byl přijat 120 zeměmi v roce 1998 Mezinárodním trestním soudem – prvním mezinárodním soudem, který soudil jedince obviněné z válečných zločinů, genocidy a zločinů proti lidskosti.)

Projekt, který organizace v Guatemala zavedla se soustředí na vylepšení národního soudnictví a usnadnění výkonu práv zakotvených v Římském statutu. Zároveň také měl podpořit přístup ke spravedlnosti pro nejvíce zranitelné, a stejně tak pro obviněné z mezinárodních zločinů. Tohoto cíle chtěla organizace dosáhnout působením v celém cyklu soudního procesu, tzn. od vyšetřovací fáze do výkonu rozsudku, a to skrze technickou podporu, právní pomoc a reprezentaci,

monitorováním soudů a školením právníků, občanské společnosti a studentů (Avocats Sans Frontières).

Avocats sans Frontières v Myanmaru

V Myanmaru organizace spolupracuje s ActionAid International na zvýšení přístupu žen nebo i dalších, kteří se stali oběťmi násilí založeném na genderu, ke spravedlnosti. Cílem organizace v Myanmaru je přesvědčit přeživší násilí, aby událost nahlásili a aby znali svá práva a uměli je prosadit. Organizace především školila pracovníky v místech, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc (Avocats Sans Frontières 2019: 20-21).

Avocats Sans Frontières v Nepálu

V Nepálu organizace pracovala s projektem společným pro Guatemalu a další země, zaměření organizace tedy bylo na pomoc k plné implementaci principů Římského statutu Mezinárodního trestního soudu. Navíc k zajištění celého soudního procesu se tu organizace snažila obhájit ratifikaci Římského statutu nebo přijetí právních předpisů ve spolupráci s Mezinárodním trestním soudem (Avocats Sans Frontières).

Avocats Sans Frontières v Zambii

V Zambii ASF spolupracuje s organizací Young Women's Christian Association of Zambia. Zaměřují se na posílení práv žen tak, aby ženy mohly řídit své životy a prosazovat svá práva, která zároveň pomohou jejich socioekonomickému rozvoji. Ve svém obecném cíli se organizace snažila přispět k posílení účasti veřejnosti na demokratické správě a lepšímu poskytování služeb v Zambii, a hlavně posílit ženy, aby prosazovaly svá lidská a demokratická práva. Organizace se snaží rozšířit znalost vlastních práv mezi ženami, tak aby věděly, kde hledat právní rady, také vytvořit fórum, kde ženy sdílí informace o tom, jak mohou obhajovat problémy týkající se násilí založeném na genderu (Avocats Sans Frontières 2016: 1-2; Avocats Sans Frontières 2018: 38-39).

d. International Red Cross and Red Crescent Movement

Tato organizace byla založena již v roce 1863. Sídlo má v Ženevě. Organizace zaměstnává více než 20 000 lidí z více než 100 zemí světa. Působí na celém světě, pomáhá lidem zasaženým konflikty a ozbrojeným násilím. Zlepšuje zákony, které

chrání válečné oběti. Nezaměřuje se konkrétně na lidská práva, působí hlavně v oblasti humanitární ochrany a pomoci pro oběti války a ozbrojeného násilí a reaguje na aktuální krize (ICRC).

International Red Cross and Red Crescent Movement v Guatemale

V Guatemale se ICRC (International Committee of the Red Cross) společně s IOM (International Organization for Migration) a EAAF (Argentine Forensic Anthropology Team) snaží pomoci rodinám nalézt zmizelé migranty. Organizace se snaží v zemi vytvořit mechanismy, díky kterým bude možné efektivněji najít zmizelé migranty nebo o nich získat informace. Organizace působí jako prostředník mezi vládami a rodinami zmizelých a doplňují mechanismy pro nalezení zmizelých migrantů tam, kde jsou v něm mezery (Citroni 2019: 5-12).

International Red Cross and Red Crescent Movement v Libérii

V Libérii organizace pomohla skrze odborné rady autoritám zlepšit podmínky k životu v detenčních zařízeních a zajistila rozšíření zdravotnické péče pro zadržované. Také se věnovala snížení sexuálního násilí tím, že organizovala informační schůze pro ochranné složky (ICRC 2018a: 150-152).

International Red Cross and Red Crescent Movement v Myanmaru

V Myanmaru pomáhala organizace lidem zasaženým násilím, a to zajištěním přístupu k vodě, jídlu a zdravotní péči.

Organizace pomohla autoritám ke zlepšení podmínek pro život v zadržovacích zařízeních a rozšířila v nich přístup ke zdravotní péči. Zajistila vězňům možnost kontaktovat svou rodinu a pomohla zadrženým cizincům. Propuštěným vězňům byla zajištěna finanční pomoc pro jejich návrat domů. Pomoci docílila spoluprací s úřady pro vězeňská zařízení (ICRC 2020: 346-350).

International Red Cross and Red Crescent Movement v Nepálu

Organizace společně s Nepal Society of Families of the Disappeared and Missing pomáhá s hledáním lidí zmizelých v souvislosti s desetiletým ozbrojeným konfliktem (1996–2006). Zveřejňováním zmizelých a obhajováním tohoto problému před veřejností pomáhají pozůstalým rodinám zjistit informace o zmizelých (ICRC 2018b).

International Red Cross and Red Crescent Movement v Salvadoru

V Salvadoru organizace pomáhá s hledáním lidí, kteří zmizeli vlivem ozbrojeného konfliktu. Poskytuje vedení a trénink technického týmu, který hledání

zajišťuje. Společně s pověřenými autoritami pracovala na zlepšení podmínek ve věznicích. Trénovala pracovníky vězení tak, aby pracovali v souladu s principy mezinárodních lidských práv. Vnitřně vysídleným lidem se snaží najít bezpečné a trvalé místo k životu (ICRC 2019: 14-18).

e. Mercy Corps

Mercy Corps je organizace humanitárních pracovníků, kteří pomáhají při největších krizích. Působí ve více než 40 zemích světa a organizace má zhruba 5 600 členů. 85% procent členů týmu pocházejí ze zemí, kde pracují (Mercy Corps).

Mercy Corps v Guatemale

V Guatemale chce organizace vybudovat bezpečné komunity v okolí Guatemala City. Tento cíl plní vylepšením veřejných míst, například komunitních center a hřišť. Podporují ženy, mladistvé a domorodé komunity v socioekonomickém rozvoji a politické participaci.

Podporují mladé lidi ve farmaření, pomáhají jim získat zdroje na koupi nástrojů a zásob, aby se mohli uplatnit v agrikultuře.

Také se soustředí na předcházení násilí založeném na genderu poskytováním informací ženám a dívkám o psychologické, právní a lékařské podpoře. Dívkám pomáhají i v oblasti zdravotní a zajišťují školení o zdraví, včetně sexuálních a reprodukčních práv pro těhotné dívky (Mercy Corps).

Mercy Corps v Myanmaru

Organizace v Myanmaru působí uvnitř komunit a snaží se skrze konstruktivní dialogy a posilováním předcházení konfliktů a jejich řešení přispět k ochraně práv náboženských a etnických menšin. Také se informováním zranitelných skupin o jejich právech snaží pomoci tato práva lépe prosazovat.

Organizace také pomáhá farmářům ve zvýšení jejich produktivity a zisku tím, že poskytuje nové technologie, učí je novým postupům a poskytuje půjčky (Mercy Corps).

Mercy Corps v Nepálu

V Nepálu organizace míří pomoc na zlepšení životních příležitostí dospívajícím dívkám, pomáhá jim zůstat ve škole a získat vyšší úroveň vzdělání.

Organizace se též snaží pomoci v oblasti genderové rovnoprávnosti. Snaží se zvýšit povědomí o problému především v menšinových a zranitelných komunitách.

Také se snaží zpřístupnit půjčky a spoření pro lidi z menšin, a to poskytováním finančních znalostí, aby lidé, a hlavně mladí lidé, mohli investovat a plánovat svou budoucnost (Mercy Corps 2019: 6; Mercy Corps).

f. Oxfam International

Oxfam International bojuje proti nerovnoprávnosti, chudobě a nespravedlnosti. Počátky této organizace sahají do roku 1942, oficiálně jako Oxfam byla ale zformována v roce 1995 spojením několika nezávislých nevládních organizací. Nyní organizace působí v 90 zemích a zaměstnává zhruba 10 000 a dalších 50 000 lidí v ní působí jako dobrovolníci nebo stážisté (Oxfam International).

Oxfam v Guatemale

Organizace pracuje v Guatemale na pomoci především domorodým ženám, ale i dalším komunitám žijícím v chudobě, s organizací a aktivní participací na získání větší moci (Oxfam International).

Oxfam v Libérii

V Libérii organizace pomáhá ženám a mladistvým, aby mohli lépe využívat svá práva a ovlivňovat rozhodování lidí, kteří mají moc. Toho chtějí docílit skrze budování advokátních sítí a posílení schopnosti se hájit. Organizace chce snížit chudobu, a to zlepšením genderové rovnosti. Oxfam pomáhá místním organizacím, aby hájili a lobovaly za přijetí politik, které zlepší genderovou rovnost (Oxfam International).

Oxfam v Myanmaru

V Myanmaru Oxfam pracuje na snížení chudoby a nerovnosti. Podporuje ženy a muže, aby využívali výhod politických reforem a hospodářského rozvoje. To zahrnuje spolupráci s lidmi na rozvoji jejich schopnosti ovlivňovat společnosti. Organizace spolupracuje s vládou na posílení její schopnosti reagovat na potřeby lidí, a stejně tak se soukromým sektorem, aby byl transparentnější a plnil své závazky v oblasti lidských práv (Oxfam International).

Oxfam v Salvadoru

V Salvadoru pracuje organizace na zajištění dostatku jídla zejména pro ženy z venkovských oblastí, a to politickou obhajobou a zlepšením ekonomických a produktivních příležitostí. Organizace podporuje práva žen a bere je jako základní podmínku rozvoje Salvadoru, se zvláštním zaměřením na venkovské ženy (Oxfam).

Oxfam v Zambii

V Zambii se organizace zasazuje o zlepšení blahobytu chudých žen a mužů, zejména těch, kteří žijí ve venkovských oblastech. Zajišťuje také přístup k základním službám jako vzdělání, zdravotní péče a přístup k vodě. Organizace také prosazuje práva žen a snaží se o dosažení rovnoprávnosti (Oxfam International).

Metodologický postup vytváření typologie

Ve své druhé kapitola práce určila, do které kategorie hybridních režimů patří zkoumané země. Z výsledků jednotlivých analýz práce označila režimy v Libérii, Nepálu a Zambii za *neliberální hybridní režimy*; režim v Guatemale a Myanmaru jako *neliberální poručnický režim* a Salvador přiřadila do kategorie *poručnického režimu*. Následně byly v práci popsány projekty vybraných mezinárodních nestátních organizací, které ve zkoumaných zemích působí. V Guatemale a v Nepálu za sledované období působilo pět ze šesti organizací, v Libérii, Salvadoru a Zambii tři z nich, v Myanmaru působilo všech šest organizací. Pro splnění cílů této práce jsou vytvořeny obecnější kategorie, do kterých jsou zahrnuty jednotlivé konkrétní činnosti organizací. Jsou zde dva různé pohledy, ze kterých je na projekty organizací nahlíženo, a to skrze oblast působení organizace – ve smyslu co je jejím cílem, komu pomáhá nebo co chce změnit, a skrze přístupu organizace k působení v zemi – jak organizace docílí svých cílů, jaké metody a postupy použije.

Ke zjištění toho, co konkrétně je oblastí působení organizací v určitém typu hybridního režimu, stanovuje práce, na základě projektů organizací popsaných v předchozí kapitole, tyto obecné kategorie: *podpora farmářům a hájení pozemkového práva; ochrana menšin; boj proti beztrestnosti; hledání zmizelých lidí; zlepšení životních podmínek vězňů; ochrana a pomoc ženám při násilí založeném na genderu; prosazování práv žen, snaha o genderovou rovnost; ekonomický rozvoj pro ženy, muže a domorodé; svoboda projevu a vzdělání a dětská práva*. Následně byly projekty

organizací důkladně rozděleny do těchto kategorií. V případě, že organizace v zemi pracuje na více projektech, byl každý projekt zařazen jako samostatný. V tabulce 1 je znázorněno, která organizace danou činnost vykonává a ve které zemi. V tabulce 2 je potom jednodušeji a přehledněji zobrazeno, kolik organizací vykonává v dané kategorii hybridního režimu daný typ projektu, respektive na co cílí svou pomoc.

Ke zjištění toho, jaký postup organizace volí k naplnění svých projektů, stanovuje práce následující kategorie: *školení, šíření povědomí o problému; tlak na vládu; spolupráce s vládou; vedení k participaci; pomoc obětem* – do této kategorie spadá jak pomoc obětem např. genderového a sexuálního násilí, tak pomoc pozůstalým hledat lidi, kteří zmizeli např. vlivem ozbrojeného konfliktu; *pomoc ke vzdělání a pomoc na rozvoj* – sem patří finanční pomoc lidem z chudých komunit, zemědělcům, mladým lidem atd. V tabulce 3 je opět vidět zastoupení jednotlivých organizací v kategoriích hybridního režimu a typu přístupu organizace. Každý projekt organizace byl posuzován zvlášť. V případě, že organizace v jedné zemi pracuje na více projektech, kde ale volí stejné přístupy k jejich naplnění, je tato skutečnost v tabulce zohledněna a organizace je přiřazována za každý projekt zvlášť. V tabulce 4 je přehledněji zobrazeno, kolikrát se určitý přístup k projektu v dané kategorii hybridního režimu vyskytuje.

Výsledky šetření a výsledná typologie

Z tabulky 2 je patrné, že v neliberálním hybridním režimu organizace nejčastěji zakládají takový projekt, který prosazuje práva žen a bojuje za genderovou rovnoprávnost. A dále v takovém režimu organizace často pomáhají ženám, které byly obětí genderově orientovaného násilí a činí kroky na jejich ochranu. V neliberálním poručnickém režimu cílí organizace pomoc na farmáře a jejich podporu a na ekonomický rozvoj lidí. V poslední kategorii, tedy v poručnickém režimu, už výsledky tak jasné nejsou. Je to pravděpodobně způsobeno malým zastoupením států v této kategorii, tato práce řeší pouze jeden případ, a ani počet organizací tam působících není vysoký. Nicméně největší zastoupení v této kategorii má prosazování práv žen a snaha o genderovou rovnost.

Tabulka 4 ukazuje, že organizace působící v neliberálním hybridním režimu nejčastěji volí k dosažení svých cílů cestu vyvíjení tlaku na vládu. Dalším častým

přístupem organizace je šíření povědomí o problému nebo o svých právech, sdílení informací a školení pracovníků nebo poučení lidí o postupech, právech atd. Z tabulky 4 dále vyplývá, že v neliberálním poručnickém režimu je nejčastějším způsobem, jak přistupovat ke zlepšování lidských práv, vybízení občanů k participaci a dále pak také školení a rozšíření povědomí o daném tématu. V poručnickém režimu opět nejsou výsledky příliš průkazné. Podle tabulky 4 je v tomto konkrétním režimu nejčastěji pomáháno obětem a také je vyvíjen tlak na vládu.

Z tabulek je zřejmé, že některé typy pomoci, které organizace poskytují, jsou častěji zastoupeny v jednom typu, zatímco u dalších typů režimu už jsou zastoupeny o dost méně nebo vůbec. Tato skutečnost podporuje hypotézu, že organizace zakládají podobný druh projektů v určitém typu hybridního režimu.

Pro větší přehlednost je zde na závěr předložena jednoduchá tabulka, která je vlastně výslednou typologií a říká, jaký přístup k lidskoprávním projektům volí mezinárodní nestátní organizace v určitém typu hybridního režimu.

	<i>Neliberální hybridní režim</i>	<i>Neliberální poručnický režim</i>	<i>Poručnický režim</i>
<i>oblast zájmu organizace</i>	prosazování práv žen, snaha o genderovou rovnost; ochrana a pomoc ženám při násilí založeném na genderu	ekonomický rozvoj pro ženy, muže a domorodé; podpora farmářům a hájení pozemkového práva	prosazování práv žen, snaha o genderovou rovnost
<i>přístup organizace</i>	tlak na vládu, školení, šíření povědomí o problému	vedení k participaci; školení, šíření povědomí o problému	tlak na vládu; pomoc obětem

Závěr

Bakalářská práce zkoumala hybridní režimy a mezinárodní nevládní humanitární organizace, které v takových režimech působí. Konkrétně práce zjišťovala, zda existuje souvislost mezi typem hybridního režimu a přístupem organizací k projektům na ochranu nebo zlepšování lidských práv. Na projekty organizací je v práci nahlíženo ze dvou pohledů – na jakou problematiku a cílovou skupinu pomoc míří a jakou formou organizace působí, tedy jaký postup volí ve svém působení. Výsledné zjištění potvrdilo, že je tu rozdílnost mezi projekty a přístupech k nim v různých typech režimů. Výzkum ukázal, jaké typy pomoci a jaký přístup organizace volí v různých typech hybridního režimu, tedy v neliberálním, neliberálním poručnickém a v poručnickém hybridním režimu, a byla zde předložena jednoduchá typologie přístupů mezinárodních nevládních organizací k projektům mířeným na podporu lidských práv ve vztahu k režimu v zemi, kde působí.

Typy režimů byly popsány v první kapitole práce, kde bylo rovněž představeno několik teorií hybridních režimů od klasických autorů v této oblasti jako jsou Guillermo O'Donnell, Fareed Zakaria, Levitsky a Way a Larry Diamond. Práce na základě analýzy režimu v šesti zemích rozřadila země do kategorií stanovených autory Gilbert a Mohsenim. Následně byly popsány projekty jednotlivých organizací ve všech zkoumaných zemích. Rozdělením těchto projektů do obecnějších kategorií a přiřazením k zemím, kde se projekty odehrávají, práce došla k závěrům, jaké projekty nejčastěji organizace zakládají v daném typu hybridního režimu.

Jak je zmíněno, práce využívá konceptu hybridních režimů Gilbert a Mohseniho. Vyvstává tu tedy i otázka, zda by byla nalezena souvislost mezi projektem organizace a režimem, pokud by byly režimy rozděleny do jiných kategorií a podle jiných kritérií. Stejně tak by výsledek výzkumu mohl být ovlivněn relativně malým rozsahem práce, kde nebyl prostor pro to, zahrnout více organizací a více zemí. Je možné, že jiný výběr organizací by přinesl trochu jiný výsledek. Do výzkumu byly zařazeny organizace, které působí celosvětově a mají širší oblast zájmu, tedy necílí svou pomoc pouze na určitou skupinu lidí. Je otázkou, zda výsledky výzkumu platí i pro organizace působící jen v rámci např. jednoho kontinentu. Pro stanovení skutečně obecně platných závěrů by bylo potřeba dalšího kontinuálního

výzkumu vzhledem k politickému vývoji ve zkoumaných zemích, kdy se jednotlivé prvky hybridních režimů neustále mění.

Skutečnost, že v rámci zkoumaných zemí a organizací bylo možné vytvořit typologii, přispívá k potvrzení teorie, že existuje souvislost mezi typem hybridního režimu v zemi a druhem poskytované pomoci od mezinárodních nevládních organizací působících v oblasti zlepšování a ochrany lidských práv.

Tato skutečnost tak představuje zajímavou oblast dalšího výzkumu, například zda by tato teorie platila i pro režim autoritářský. Nebo další zkoumání z hlediska toho, zda má působení mezinárodních nevládních humanitárních organizací vliv na politický vývoj v zemi, případně jaký tento vliv je a čím je způsoben. Zároveň by tento výzkum, a výzkumy na něj navázané, mohl být přínosný nevládním organizacím bojujícím za lidská práva v praxi a pomáhat jim rychleji a efektivněji rozhodovat o zakládání projektů a o dalším působení v zemi. Mohl by jim pomoci předvídat vývoj v zemích a tím lépe rozdělovat své síly a prostředky.

Prameny a literatura

Bílek, Jaroslav. 2015. „Hybridní režimy jako svébytná kategorie politických režimů: Komparace vybraných přístupů“ *Středoevropské politické studie* XVII, č. 2, 212–233.

Cassani, Andrea. 2012. „Hybrid what? The contemporary debate on hybrid regimes and the identity question.“ Università Roma Tre –Facoltà di Scienze Politiche: XXVI Convegno Società Italiana di Scienza Politica. Panel: Breakdown of the Authoritarian Regimes and Democracy.

Diamond, Larry. 2002. „Thinking About Hybrid Regimes“ *Journal of Democracy* 13, č. 2, 21-35.

Levitsky, Steven a Way, Lucan A. 2002. „Elections Without Democracy: The Rise of Competitive Authoritarianism“ *Journal of Democracy* 13, č. 2, 51-65.

O'Donnell, Guillermo. 1994. „Delegative Democracy“ *Journal of Democracy* 5, č. 1, 55-69.

Zakaria, Fareed. 1997. „The Rise of Illiberal Democracy“ *Foreign Affairs* 76, č. 6, 22-43.

Internetové zdroje

ActionAid International. 2020. *ActionAid International ANNUAL REPORT 2019*.

Johannesburg: ActionAid International. Dostupné na:

<https://actionaid.org/sites/default/files/publications/AAI%20Annual%20Report%202019.pdf> (20.6.2021)

ActionAid. b. r. *ENHANCED PROTECTION FROM SEXUAL & GENDER BASED VIOLENCE FOR WOMEN, GIRLS AND SEXUAL MINORITIES IN LIBERIA*.

Liberia: ActionAid. Dostupné na: https://liberia.actionaid.org/sites/liberia/files/eu-eps_project_fact_sheet_2017-2020_1.pdf (20.6.2021)

ActionAid. <https://actionaid.org> (20.6.2021)

AfricaNews. 2018. „Zambia's Constitutional Court approves Pres. Lungu's third term bid.“ 12. července 2018. Dostupné na: <https://www.africanews.com/2018/12/07/zam>

bia-s-constitutional-court-approves-president-edgar-lungu-s-third-term-bid/
(16.6.2021)

Akwei, Ismail. 2016. „Zambia Elections: President Lungu wins by 50.35%,
opposition protests.“ *AfricaNews*. 13. srpna 2016. Dostupné na:
<https://www.africanews.com/2016/08/13/live-zambia-elections-2016-official-results-announced/> (15.6.2021)

Amnesty International. <https://amnesty.org> (21.6.2021)

Giribet, Andrea García. 2018. „Guatemala: Fighting for their land through the
radio.“ *Amnesty International*. 6. srpna 2018. Dostupné na:
<https://www.amnesty.org/en/latest/education/2018/08/guatemala-fighting-for-land-through-radio/> (21.6.2021)

Austin, Rod. 2018. „Zambia sacks minister over claims UK aid cash was
embezzled.“ *The Guardian*. 19. září 2018. Dostupné na:
<https://www.theguardian.com/global-development/2018/sep/19/zambia-aid-payments-suspended-over-corruption-allegations> (16.6.2021)

Avocats Sans Frontières. 2018. *Annual report 2017*. Brusel: Avocats Sans Frontières.
Dostupné na: <https://www.asf.be/wp-content/uploads/2020/06/Annual-report-2017.pdf> (19.6.2021)

Avocats Sans Frontières. 2016. *WOMEN'S RIGHTS AND ACCESS TO JUSTICE*.
b.m. Avoacts Sans Frontières. Dostupné na: https://www.asf.be/wp-content/uploads/2016/05/201612_ButemweWomen.pdf (19.6.2021)

Avocats Sans Frontières. 2019. *Annual report 2018*. Brusel: Avocats Sans Frontières.
Dostupné na: <https://www.asf.be/wp-content/uploads/2020/06/Annual-report-2018.pdf> (19.6.2021)

Avocats Sans Frontières. <https://www.asf.cz> (20.6.2021)

BBC. 2015. „Myanmar election: Suu Kyi's NLD wins landslide victory." 13.
listopadu 2015. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-asia-34805806>
(10.6.2021)

BBC. 2017. „George Weah elected Liberian president.“ 29. prosince 2017. Dostupné
na: <https://www.bbc.com/news/world-africa-42507405> (14.6.2021)

BBC. 2018. „Zambia aid: UK suspends funding over corruption fears.“ 18. září 2018. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-africa-45560404> (16.6.2018)

BBC. 2019. „Zambia gay rights row: US ambassador 'threatened' over jailing of couple.“ 2. prosince 2019. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-africa-50630026> (15.6.2021)

Beltrán, Adriana a Hite, Adeline. 2019. „Uncertainty Looms in Guatemala's 2019 Defining Election Year." *WOLA*, 12. června 2019. Dostupné na: <https://www.wola.org/analysis/corruption-in-the-guatemalan-political-system-and-the-2019-elections/> (10.6.2021)

Beltrán, Adriana a Hite, Adeline. 2020. „Q&A: Guatemala's Controversial NGO Lawl." *WOLA*, 19. března 2020. Dostupné na: <https://www.wola.org/analysis/qa-guatemalas-controversial-ngo-law/> (13.6.2021)

Citroni, Gabriella. 2019. *Clarifying the fate and whereabouts of missing migrants: Exchanging information along migratory routes*. Ženeva: International Committee of the Red Cross. Dostupné na https://library.icrc.org/library/docs/DOC/WEB_007.pdf (19.6.2021)

Cuffe, Sandra. 2019. „Guatemala elects right-wing president amid dismal turnout.“ *Washington Post*, 12. srpna 2019. Dostupné na: https://www.washingtonpost.com/world/guatemala-awaits-presidential-election-results/2019/08/11/f8d70034-bc3a-11e9-a8b0-7ed8a0d5dc5d_story.html (13.6.2021)

DD News. „Bidya Devi Bhandari re-elected as Nepal's President.“ 13. března 2018. Dostupné na: <http://ddnews.gov.in/international/bidya-devi-bhandari-re-elected-nepal-president> (15.6.2021)

ElectionGuide. 2016. *Election for Zambian National Assembly*. 11. srpna 2016. Dostupné na: <https://www.electionguide.org/elections/id/2770/> (15.6.2021)

ElectionGuide. 2019. *Election for Guatemalan Congress of the Republic*. Dostupné na: <https://www.electionguide.org/elections/id/3153/> (14.6.2021)

Equality Now. „Liberia: Enact a comprehensive anti-FMG law.“ 2019. Dostupné na: https://www.equalitynow.org/liberia_enact_a_comprehensive_anti_fgm_law (14.6.2021)

European Commission. 2018. *European Union Election Observation Mission El Salvador, Legislative and Municipal Elections*. b. m. European Commission. Dostupné na: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/212543/El-Salvador-parliamentary-municipal-elections_4-March-2018_EU-EOM-report.pdf (15.6.2021)

Firstpost. „Nepal Parliamentary election: Left alliance wins 72 out of 89 seats, heads towards comfortable win.“ 10. prosince 2017. Dostupné na: <https://www.firstpost.com/world/nepal-parliamentary-election-left-alliance-wins-72-out-of-89-seats-heads-towards-comfortable-win-4251381.html> (15.6.2021)

Fortify Rights. 2019. *University Students in Mandalay*. 15. února 2019. Dostupné na: <https://www.fortifyrights.org/mya-inv-jnr-2019-02-15/> (10.6.2021)

Freedome House. 2020a. *Guatemala: Freedom in the World 2020 Country Report*. Washington, DC: Freedome House. Dostupné na: <https://freedomhouse.org/country/guatemala/freedom-world/2020> (14.4.2021)

Freedome House. 2020b. *Liberia: Freedom in the World 2020 Country Report*. Washington, DC: Freedome House. Dostupné na: <https://freedomhouse.org/country/liberia/freedom-world/2020> (3.3.2021)

Freedome House. 2020c. Myanmar: Freedom in the World 2020 Country Report. Washington, DC: Freedome House. Dostupné na: <https://freedomhouse.org/country/myanmar/freedom-world/2020> (23.3.2021)

Freedome House. 2020d. *Nepal: Freedom in the World 2020 Country Report*. Washington, DC: Freedome House. Dostupné na: <https://freedomhouse.org/country/nepal/freedom-world/2020> (1.12.2020)

Freedome House. 2020e. *El Salvador: Freedom in the World 2020 Country Report*. Washington, DC: Freedome House. Dostupné na: <https://freedomhouse.org/country/el-salvador/freedom-world/2020> (23.3.2021)

Freedome House. 2020f. *Zambia: Freedom in the World 2020 Country Report*. Washington, DC: Freedome House. Dostupné na: <https://freedomhouse.org/country/zambia/freedom-world/2020> (5.5.2021)

FrontPageAfrica. „Liberia: Domestic Violence Act Signed into Law.“ 15. srpna 2019. Dostupné na: <https://frontpageafricaonline.com/gender-issues/liberia-domestic-violence-act-signed-into-law/> (14.6.2021)

Gilbert, Leah a Mohseni, Payam. 2011. „Beyond Authoritarianism: The Conceptualization“ *Studies in Comparative International Development* 46, č. 3, 270-297.

Human Rights Watch. 2016. „*Our Time to Sing and Play*“ *Child Marriage in Nepal*. USA: Human Rights Watch. Dostupné na: https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/nepal0816_web.pdf (3.3.2021)

Human Rights Watch. 2018a. „*Nothing for Our Land*“ *Impact of Land Confiscation on Farmers in Myanmar*. USA: Human Rights Watch. Dostupné na: https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/burma0718_web2.pdf (5.6.2021)

Human Rights Watch. 2018b. *Nepal: Barriers to Inclusive Education*. Brussels: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/news/2018/09/13/nepal-barriers-inclusive-education> (3.3.2021)

Human Rights Watch. 2018c. *Leave No Girl Behind in Africa. Discrimination in Education against Pregnant Girls and Adolescent Mothers*. USA: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/report/2018/06/14/leave-no-girl-behind-africa/discrimination-education-against-pregnant-girls-and> (5.5.2021)

Human Rights Watch. 2019a. *Liberia: President Backs War Crimes Court*. Monrovia: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/news/2019/09/17/liberia-president-backs-war-crimes-court> (3.3.2021)

Human Rights Watch. 2019b. *World Report: El Salvador. Events of 2018*. USA: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/el-salvador#> (28.3.2021).

Human Rights Watch. 2019c. „*We Have To Be Worried“ The Impact of Lead Contamination on Children’s Rights in Kabwe, Zambia*. USA: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/report/2019/08/23/we-have-be-worried/impact-lead-contamination-childrens-rights-kabwe-zambia> (5.5.2021)

Human Rights Watch. 2020a. *World Report: Guatemala. Events of 2019*. New York, USA: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/guatemala> (14.4.2021)

Human Rights Watch. 2020b. *Protect Human Rights Defenders in Liberia*. Nairobi: Human Rights Watch. Dostupné na: <https://www.hrw.org/news/2020/08/05/protect-human-rights-defenders-liberia> (3.3.2021)

Human Rights Watch. 2020c. *No Law, No Justice, No State for Victims. The Culture of Impunity in Post-Conflict Nepal*. USA: Human Rights Watch. Dostupné na: https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2020/11/nepal1120_web_1.pdf (3.3.2021)

ICRC. 2018a. *ANNUAL REPORT 2017 Volume I*. Ženeva: International Committee of the Red Cross. Dostupné na: <https://library.icrc.org/library/docs/DOC/icrc-annual-report-2017.pdf> (20.6.2021)

ICRC. 2018b. "Nepal: Families have the right to know the fate of their missing loved ones." 28. 8. 2018. Dostupné na: <https://www.icrc.org/en/document/nepals-missing-families-have-right-know-fate-their-missing-loved-ones> (20.6.2021)

ICRC. 2019. *2019 CENTRAL AMERICA ANNUAL REPORT*. Mexico City: ICRC Regional Delegation for Mexico and Central America. Dostupné na: file:///C:/Users/42073/Downloads/icrc_central_america_annual_report_2019.pdf (20.6.2021)

ICRC. 2020. *ANNUAL REPORT 2019 Volume II*. Ženeva: International Committee of the Red Cross. Dostupné na: <https://library.icrc.org/library/docs/DOC/icrc-annual-report-2019-2.pdf> (20.6.2021)

ICRC. <https://icrc.org> (20.6.2021)

Menchu, Sofia a Daniel, Frank Jack. 2020. „Turbulent inauguration day in Guatemala, outgoing president hit by eggs.“ *Reuters*, 14. ledna 2020. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-guatemala-politics-usa-idUSKBN1ZD22B> (9.6.2021)

Mathieson, David Scott. 2019. „Why war will never end in Myanmar.“ *ASIA TIMES*, 20. srpna 2019. Dostupné na: <https://asiatimes.com/2019/08/why-war-will-never-end-in-myanmar/> (13.6.2021)

Mercy Corps. 2020. *2019 ANNUAL IMPACT REPORT Shaping a brighter future*. Mercy Corps. Dostupné na: https://www.mercycorps.org/sites/default/files/2020-03/2019_Annual_Report_0.pdf (20.6.2021)

Mercy Corps. <https://mercycorps.org> (20.6.2021)

Minority Rights Group International. 2015. *State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2015 – Guatemala*. 2. července 2015. Dostupné na: <https://www.refworld.org/docid/55a4fa5631.html> (14.6.2021)

Nickerson, James. 2016. „Myanmar's abused, intimidated LGBT people long for acceptance in new era.“ *Reuters*, 16. listopadu 2016. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/uk-myanmar-gay-idUKKBN13B00R> (13.6.2021)

NISGUA. 2015. „Freedom of expression at serious risk in Guatemala.“ 23. ledna 2015. Dostupné na: <https://nisgua.org/freedom-of-expression-at-serious-risk-in-guatemala/> (10.6.2021)

Oxfam International. <https://oxfam.org> (20.6.2021)

Phiri, Prudence. 2017. „Crowded Jails and Glacial Justice System Breed Tuberculosis in Zambia's Prisoners.“ *Global Press Journal*. 5. října 2017. Dostupné na: <https://globalpressjournal.com/africa/zambia/crowded-jails-glacial-justice-system-breed-tuberculosis-zambias-prisoners/> (16.6.2021)

Rai, Bhrikuti. „Everything you need to know about the Nepal government's new IT bill.“ *The Kathmandu post*. 22. února 2019. Dostupné na: <https://kathmandupost.com/national/2019/02/22/everything-you-need-to-know-about-the-governments-new-it-bill> (15.6.2021)

Reuters. 2019. „Guatemalan Congress approves controversial state of siege declaration.“ 7. září 2019. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-guatemala-congress-idUSKCN1VS0RK> (13.6.2021)

Sharma, Gopal. „Nepal holds final round of municipal polls, ethnic grievances remain.“ *Reuters*. 18. srpna 2017. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-nepal-election-idUSKCN1BT0KA> (15.6.2021)

Sharma, Gopal a Banerji, Annie. „LGBTQ people to be counted in Nepal's census for the first time.“ *The Christian Science Monitor*. 2. února 2020. Dostupné na: <https://www.csmonitor.com/World/Asia-South-Central/2020/0204/LGBTQ-people-to-be-counted-in-Nepal-s-census-for-the-first-time> (15.6.2021)

Taiwan News. „El Salvador probes alleged graft related to Taiwan funds.“ 14. září 2018. Dostupné na: <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3529600> (15.6.2021)

The Carter Center. 2015. *Observing Myanmar's 2015 General Elections, Final Report*. Atlanta: The Carter Center. Dostupné na: https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/news/peace_publications/election_report_s/myanmar-2015-final.pdf (10.6.2021)

The Guardian. „El Salvador: anti-corruption candidate Nayib Bukele wins presidential election.“ 4. února 2019. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2019/feb/04/el-salvador-anti-corruption-candidate-nayib-bukele-wins-presidential-election> (15.6.2021)

UNDP, OHCHR. 2020. *Sexual Orientation, Gender Identity and Rights in Africa: Liberia Country Report*. Dostupné na: <https://www.ohchr.org/Documents/Countries/LR/OHCHR-UNDP-SOGIR-Report-Liberia.pdf> (14.6.2021)

Vivanco, José Miguel. 2020. „El Salvador's Army, with the President's Help, Blocks ElMozote Massacre Investigation“. *Los Angeles Times en Español*. 9. listopadu 2020. Dostupné na: <https://www.hrw.org/news/2020/11/09/el-salvadors-army-presidents-help-blocks-el-mozote-massacre-investigation> (23.3.2021)

Přílohy

Tabulka 1

kategorie režimů	Neliberální hybridní režim			Neliberální poručnícký režim		Poručnícký režim
	Libérie	Nepál	Zambie	Guatemala	Myanmar	
režimy v kategorii	Libérie	Nepál	Zambie	Guatemala	Myanmar	Salvador
podpora farmářům a hájení pozemkového práva		ActionAid	ActionAid	Amnesty, Mercy Corps	Mercy Corps	
ochrana menšin		Mercy Corps		Oxfam	Mercy Corps	
boj proti beztrestnosti		ASF		Amnesty, ASF		
hledání zmizelých lidí		ICRC		ICRC		ICRC
zlepšení životních podmínek vězňů	ICRC				ICRC	ICRC
ochrana a pomoc ženám při násilí založeném na genderu	ActionAid, ICRC	Mercy Corps, ActionAid	ASF	Mercy Corps	ASF	Amnesty
prosazování práv žen, snaha o genderovou rovnost	Oxfam	ActionAid, Amnesty, Mercy Corps	ActionAid, ASF, Oxfam	Oxfam	ActionAid	Amnesty, Oxfam
ekonomický rozvoj pro ženy, muže a domorodé		Mercy Corps	Oxfam	Mercy Corps	ActionAid, Oxfam	Oxfam
svoboda projevu					Amnesty	
vzdělání a dětská práva		ActionAid, Mercy Corps				

Tabulka 2

kategorie režimů	Neliberální hybridní režim	Neliberální poručnický režim	Poručnický režim
režimy v kategorii	Libérie, Nepál, Zambie	Guatemala, Myanmar	Salvador
podpora farmářům a hájení pozemkového práva			
ochrana menšin			
boj proti beztrestnosti			
hledání zmizelých lidí			
zlepšení životních podmínek vězňů			
ochrana a pomoc ženám při násilí založeném na genderu			
prosazování práv žen, snaha o genderovou rovnost			
ekonomický rozvoj pro ženy, muže a domorodé			
svoboda projevu			
vzdělání a dětská práva			

Tabulka 3

kategorie režimu	Neliberální hybridní režim			Neliberální poručnícký režim		Poručnícký režim	
	země v kategorii	Libérie	Nepál	Zambie	Guatemala		Myanmar
školení, šíření povědomí o problému	ICRC	Amnesty, Mercy Corps, ASF			Mercy Corps, ASF	Mercy Corps, ASF	ICRC
tlak na vládu	Oxfam, ActionAid	ASF, ActionAid, ActionAid	Oxfam			Amnesty, Oxfam	Amnesty, Oxfam
spolupráce s vládou	ICRC				ICRC	Oxfam	ICRC
vedení k participaci	Oxfam		ActionAid, ASF		Oxfam, Mercy Corps, Amnesty	Oxfam, ActionAid	
pomoc obětem	ActionAid	ICRC	ASF		ICRC	ICRC, ASF	ICRC, ICRC
pomoc ke vzdělání		Mercy Corps	Oxfam				
pomoc na rozvoj		Mercy Corps			Mercy Corps	Mercy Corps	

Tabulka 4

kategorie režimu	Neliberální hybridní režim	Neliberální poručnický režim	Poručnický režim
země v kategorii	Libérie, Nepál, Zambie	Guatemala, Myanmar	Salvador
školení, šíření povědomí o problému			
tlak na vládu			
spolupráce s vládou			
vedení k participaci			
pomoc obětem			
pomoc ke vzdělání			
pomoc na rozvoj			